

Četvrtak, 17. novembar 2005.

Svedok Herbert Okun

Otvorena sednica

Optuženi su pristupili Sudu

Početak u 14.15 h

Molim ustanite. Međunarodni krivični sud za bivšu Jugoslaviju zaseda. Izvolite sedite.

SUDIJA PARKER: Gospodine Moore, izvolite.

TUŽILAC MOORE: Časni Sude, tri stvari. Jedna je jako važna. Mogu li da počnem s tim? Želim da u ime svih prisutnih advokata ovde, vama čestitam vaše imenovanje kao potpredsednika i ja pretpostavljam da je to možda malo neobično, ali mi svi želimo da vam čestitamo.

SUDIJA PARKER: Gospodine Moore i svim pisutnima, ja vam se zahvaljujem, to je velika čast koja mi je ukazana od strane sudija jutros i nadam se da ću rado nositi taj dodatni teret. I takođe želi dobrodošlicu stalnom sudiji, a ne više *ad litem* sudiji, a to je sutkinja Van Den Wyngaert.

TUŽILAC MOORE: Želim sada da pređem na sledeće pitanje. Jedno se odnosi na transkript koji je korišćen, juče za sastanak između gospodina Cyrus Vancea i gospodina Šljivančanina. To nije uvršteno u spis i ja bih molio da se to uvrsti u spis iako znam da ima nešto otvoreno u vezi prevoda dva manja dela toga transkripta. Ali ja ipak predlažem da se to uvrsti u spis.

SUDIJA PARKER: Pod kojim je to tabulatorom bilo?

TUŽILAC MOORE: To nije bilo svrstano u tabulator, to je bila jedna posebna strana.

SUDIJA PARKER: U redu, hvala vam gospodine Moore.

TUŽILAC MOORE: Da, radi se o broju, ustvari poslednja četiri broja su bila 7234.

SUDIJA PARKER: U redu, gospodine Lukiću izvolite.

ADVOKAT LUKIĆ: Dobro jutro poštovani... Dobar dan, izvinjavam se, poštovani Sude i svim učesnicima u postupku. Nemam primedbu da taj video zapis koji smo videli uđe u dokaz, ja sam malopre razgovarao sa gospodinom Mooreom i meni je čak jučerašnji transkript izgledao malo čudno što nismo imali identifikaciju video zapisa. Imam

problem sa transkriptom koji ste vi imali u rukama i mi, transkript prevoda je izostavljen jedan deo, a opet u engleskom prevodu postoji jedna rečenica s kojom se ja ne slažem. Ja bih u tom smislu predložio da ponovo pismeno zatražim od prevodilačke službe da službeno prevedu taj kratak deo da sada video zapis uđe bez primedni, a transkript pismeni da sačekamo, da dobije oznaku za identifikaciju, samo to.

TUŽILAC MOORE: Da, rečeno mi je za te stvari koje se odnose na prevod. Mi ćemo to ponovo da pogledamo, ali smo odredili tačno o čemu se radi.

SUDIJA PARKER: U redu, za sada se to obeležava identifikacionim brojem, gospodine Moore.

TUŽILAC MOORE: Hvala, časni Sude.

sekretar: Časni Sude, ovo će biti obeleženo brojem 69.

SUDIJA PARKER: U redu, hvala vam.

TUŽILAC MOORE: A što se tiče samog video snimka, mislim da to takođe treba da bude odvojen predmet, dokazni predmet, a radi se o predmetu sa brojem 327, to je V 00-1231.

SUDIJA PARKER: U redu, to se uvrštava u spis.

TUŽILAC MOORE: Hvala vam, časni Sude.

sekretar: To će biti dokazni predmet 70, časni Sude.

SUDIJA PARKER: Dobar dan gospodine ambasadore, izvinjavam se što smo vas malo zapostavili dok smo se bavili ovim pitanjima. Želim samo da vas podsetim na svečanu izjavu koju ste dali na početku vašeg svedočenja, ona je još uvek na snazi. Izvolite.

SVEDOK OKUN: U redu, tako je časni Sude.

SUDIJA PARKER: Gospođo Tapušковиć, izvolite.

UNAKRSNO ISPITIVANJE: ADVOKATICA TAPUŠKOVIĆ

ADVOKATICA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Hvala, časni Sude. Dobar dan gospodine Okun. Moje ime je Mira Tapušковиć, ja sam jedan od branilaca Mirosalva Radića. Htela

bih samo da vam kažem da dok smo se pripremali u Odbrani za vaše svjedočenje imali smo jako malo podataka o vama. Tužilac nam je bio dostavilo samo četiri strane vašeg dnevnika sa prevodom, a sad smo imali priliku da vidimo da su ti vaši dnevnik dosta obimni. Vi ste od strane Tužilaštva, kako Odbrani tako i Pretresnom veću predstavljani kao internacionalni svjedok. To znači da ćete nam, i kao što ste govorili u toku jučerašnjeg svjedočenja o nekom opštem kontekstu događaja u Hrvatskoj koji su bili u drugoj polovini 1991. godine. Htela bih da vas pitam nešto. Juče ste u nekoliko navrata pominjali raznorazna imena lica, funkcionera, oficira sa kojima ste se vi susretali tokom vaše misije u bivšoj Jugoslaviji i učinilo mi se da vi govorite jedan od tih jezika koje mi ovde u Tribunalu nazivamo hibridnim jednim nazivom BHS, to je bosanski, hrvatski i srpski. Da li vi razumete te jezike?

SVEDOK OKUN – ODGOVOR: Ja govorim ruski, mogu da čitam ćirilicu s lakoćom i preko ruskog mogu da razumem srpsko-hrvatski, ono šta vi nazivate BHS. Ne tvrdim da tečno govorim srpsko-hrvatski ili to šta vi nazivate BHS.

ADVOKATICA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Hvala. Mislim da bi bilo interesantno reći ovom Pretresnom veću da ste vi dva puta pre ovoga svjedočili pred ovim Tribunalom. To je bilo 2003. godine u *Predmetu Tužilac protiv Slobodana Miloševića*, je li tako?

SVEDOK OKUN – ODGOVOR: Da, izvinjavam se, to je bilo u februaru 2003. godine.

ADVOKATICA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Drugi Predmet gde se se pojavili kao svjedok je bio *Tužilac protiv Momčila Krajišnika*, 2003. godine... 2004. godine. Je li tako?

SVEDOK OKUN – ODGOVOR: Da, tako je, svjedočio sam u tom Predmetu u junu 2004. godine.

ADVOKATICA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: U oba ova predmeta vaše svjedočenje je bilo dosta ekstenzivno, trajalo je po nekoliko dana.

SVEDOK OKUN – ODGOVOR: Da, mislim da je tako.

ADVOKATICA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: U Predmetu Tužilaštvo protiv Krajišnika, vi ste se osvrtni samo na događaje koji su se odigrali u Bosni nakon izbijanja sukoba od 1992. godine, ali ste se u jednom momentu osvrtni i na događaje i iz Hrvatske i ono šta se dogodilo u Hrvatskoj. Je li tako?

SVEDOK OKUN – ODGOVOR: Ne sećam se konkretno, možda je tako, jer je sukob u Jugoslaviji trajao, to je bio sukob koji je trajao tako da se situacija preklapala iz republike u republiku. Ne sećam se ničeg konkretno, verovatno jeste bilo pomena o Hrvatskoj.

ADVOKATICA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Vratću se na tu izjavu kada bude došlo vreme. Pored transkripata vašeg svjedočenja u ova dva predmeta, mi smo dobili od Tužilaštva i jednu kratku izjavu koja je za nas po formi malo neuobičajena, nazvana je "svečena izjava", deklaracija, kako stoji na njoj, koju ste vi potpisali 2001. godine. Je li se vi sećate toga?

SVEDOK OKUN – ODGOVOR: Ne, ne se ćam se toga.

ADVOKATICA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Tu ste svećanu izjavu potpisali 14. osmog 2001. godine i oćigledno je dostavljena nekim drugim putem, moćda telefaksom, poštom Tućilaštvu i odnosila se samo na Slobodana Miloševića, pokućavam da vas podsetim na to, jedna vrlo kratka izjava i o njegovoj sposobnosti da kontroliše razvoj dogaćaja na teritoriji bivše Jugoslavije. Da li se sećate toga?

SVEDOK OKUN – ODGOVOR: Sećam se da su me općirno ispitivali tokom *Predmeta Milošević* o tome i bio bih vam zahvalan kada bi moćda mogli da mi je pokaćžete, a i Sudu tu izjavu iz 2001. godine, ja se sada ne sećam.

ADVOKATICA TAPUŠKOVIĆ: Ja bih molila sudskog poslućitelja. Ćasni Sude, ja sada sudskom poslućitelju predajem englesku verziju izjave koju je svedok potpisao u Sjedinjenim Amerićim Drćzavama i molim da se stavi, neka svedok prvo pogleda, pa ako nije problem da se stavi na grafoskop. Da bi i Pretresno veće i ostali ućesnici to videli.

SUDIJA PARKER: Pošto svedok pogleda dokument, on će onda moći da kaćže da li se seća, da li je dao izjavu, svećanu izjavu i ako onda kaćže da se seća, onda ćemo da nastavimo.

SVEDOK OKUN: Ja sam proćitao deklaraciju gospoću Tapućković i sećam se toga i ako mogu da kaćžem, ona je taćna. Sve u izjavi je taćno. Ja stojim iza toga i o tome su me ćak ispitivali, to jest gospodin Milošević me o tome satima ispitivao tokom tog sućdenja, upravo o ovome.

SUDIJA PARKER: Ambasadore, hvala vam. Moćda bi mogli dokument da stavimo na aparat koji stoji pored vas i vi ćete moći da ga vidite, a i mi ćemo takoće moći preko ekrana da vidimo dokument. Molim da se dokument tako okrene da ambasador takoće moćže da ga ćita.

SUDIJA PARKER: Hvala vam. Gospoću Tapućković, izvolite.

ADVOKATICA TAPUŠKOVIĆ: Ja sam samo htela da predoćim svedoku i da vidim da li on moćže da potvrdi i moćže da se seti da je ovakvu izjavu potpisao. Svedok je prvo rekao da ne moćže da se seti, ali tek kad mu je pokazana izjava, prihvatio je i potvrdio da je to njegovo. Ja nemam viće pitanja vezano za tu izjavu. Hvala gospodine ambasadore.

SUDIJA PARKER: Hvala vam. Da li ćelite da se to uvrsti u ...

ADVOKATICA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Nema potrebne za tim. Hvala. Juće ste nam prićali o konferencijama, pomenuli ste dve konferencije, o bivšoj Jugoslaviji,

odnosno jedna se zvala koliko sam ja razumela iz vaše priče, o Jugoslaviji, a druga se zvala o bivšoj Jugoslaviji. Da li sam ja dobro razumela?

SVEDOK OKUN – ODGOVOR: Prvi naslov ste tačno rekli, drugi nije sasvim tačan. Prva konferencija se zvala Konferencija o Jugoslaviji (European Community Conference on Yugoslavia), to je bila Konferencija pod pokroviteljstvom EZ-a i o tome smo razgovarali i ona je trajala od avgusta 1991. godine do avgusta 1992. godine i to je bila Konferencija koja je ustvari, kako smo već rekli, trebalo da pronađe sveobuhvatno rešenje za jugosloVanceki problem. Sledeća konferencija je bila Međunarodna konferencija o bivšoj Jugoslaviji (International Conference on the Former Yugoslavia) koja je ustvari uglavnom održavana u Ženevi i ona je trajala od septembra 1992. godine do negde 1995. godine. Ja sam bio zamenik potpredsedavajućeg te Međunarodne konferencije od septembra 1992. godine do maja 1993. godine.

ADVOKATICA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Vi ste nam, vi ste u ranijim svedočenjima u oba ova predmeta rekli da je mandat koji ste dobili Rezolucijom 713 (UN Security Council Resolution 713), od 25. devetog 1991. godine bio uspostavljanje mira na tlu bivše Jugoslavije i juče ste još rekli jednu, interesantan dodatak tom vašem stavu da ste bili u misiji "*Facts finding*", pronalaženja i utvrđivanja činjenica. Je li to tačno?

SVEDOK OKUN – ODGOVOR: Da, to je standardna diplomatska procedura. Kada se formira misija, ode se u zemlju, naročito u zemlju u kojoj traje sukob i onda prva stvar koja se uradi, pre nego što se započne posredovanje među stranama, prva stvar naravno koja mora da se uradi je činjenično stanje.

ADVOKATICA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Paragrafom 3, Rezolucije 713 je dat praktično pravni okvir vašoj misiji i u tom paragrafu 3 stoji da "Ujedinjene nacije (United Nations) bez odlaganja nude asistenciju i konsultaciju Vladi Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije". Da li se vi sećate toga? Paragrafa 3 Rezolucije?

SVEDOK OKUN – ODGOVOR: Hvala vam. Imam to pred sobom, ustvari ja to upravo gledam. Vi ste delimično tačno, a delimično pogrešno okarakterisali misiju.

ADVOKATICA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Da li su ostale odredbe te Rezolucije upućivale strane da se pridržavaju Sporazuma o prekidu vatre od 17. i 22. septembra 1991. godine?

SVEDOK OKUN – ODGOVOR: Da, član 4 Rezolucije 713, citiram: "Ohrabruje sve strane da se strogo pridržavaju dogovora o prekidu vatre od 17. septembra 1991. godine i 22. septembra 1991. godine". Završavam citat.

ADVOKATICA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Vi ste gospodine Okun zaduženi da utvrđujete činjenice. Da li su se strane u sukobu pridržavale te instrukcije Ujedinjenih nacija?

SVEDOK OKUN – ODGOVOR: Odgovor je ne. Ni jedna od strana se nije pridržavala prekida vatre koji je bio jednostrano proglašen ili koji su bili nekad jednoglasno

proglašeni od strane Evropske zajednice (European Community). Bilo je više od desetine prekida vatre koju je proglasila Evropska zajednica od jula 1991. godine, pa do decembra 1991. godine.

ADVOKATICA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Možete li reći Pretresnom veću da li je Rezolucija bila uvela i embargo na isporuku oružja i vojne opreme, ne prodaju, nego isporuku?

SVEDOK OKUN – ODGOVOR: Poglavlje 6 kaže, a citiram: "Odlučuje o poglavlju VII Povelje Ujedinjenih nacija (Charter of the United Nations: Chapter VII) da će sve države u svrhu uspostavljanja mira i stabilnosti u Jugoslaviji odmah da primene opšti i totalni embargo na sve dostave oružja i vojne opreme Jugoslaviji sve dok Savet bezbednosti (UN Security Council) ne odluči drugačije posle savetovanja između generalnog sekretara i Vlade Jugoslavije". Završavam citirat. To je paragraf 6, operativni paragraf 6 Rezolucije 713.

ADVOKATICA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Kada ste svedočili u *Predmetu Krajišnik* 2004. godine, kada ste govorili o ovoj drugoj međunarodnoj konferenciji, tada već o bivšoj Jugoslaviji, jer je došlo do međunarodnog priznanja pojedinih republika, biših republika Jugoslavije, rekli ste da se sedište te Konferencije preselilo iz Ženeve u Njujork. Ako se ne sećate da ste to govorili, da ne bih vam predočavala zapisnike sa tog Predmeta, iz tog Predmeta, da li se sećate da je to bilo tako?

SVEDOK OKUN – ODGOVOR: Da, sećam se, Konferencija se prebacila iz Ženeve u Njujork u februaru 1993. godine.

ADVOKATICA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Takođe ste ...

SVEDOK OKUN – ODGOVOR: Izvinjavam se, treba da dodam da se mi jednostavno nismo prebacili u grad Njujork, već smo jednostavno prebacili u sedište Ujedinjenih nacija u Njujorku.

ADVOKATICA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Hvala, to je vrlo važno objašnjenje koje ste dali, gospodine Okun. Ja bih molila poslužitelja ukoliko može da dođe i da na grafoskop stavi jednu stranu iz *Predmeta Krajišnik* pošto ste rekli da se ne sećate svih detalja o čemu ste govorili. Hvala. Časni Sude, da bismo išli brže ja ću dati poslužitelju dva primerka, jedan da bude na grafoskopu, jedan svedoku, potpuno su isti i ista rečenica je podvučena za lakše snalaženje tokom davanja odgovora, hvala. Gospodine Okun, da li možete da potvrdite molim vas da je primerak koji sam vam dala i koji se nalazi pred vama identičan onom primerku koji je sudski poslužitelj stavio na grafoskop? To je potrebno radi zapisnika. Ja vas molim da pogledate desno od vas na aparatu da li je papir identičan sa onim koji se nalazi ispred vas?

SVEDOK OKUN – ODGOVOR: Identični su.

ADVOKATICA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Hvala vam. Ja vas molim, ne znam da li svi imaju na ekranu, reči koje su podvučene žutom, ja vas molim da pročitate, to su samo dva reda.

SVEDOK OKUN – ODGOVOR: Uz vaše dopuštenje, mogu li da pročitam celi odgovor?

ADVOKATICA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Ovo je podvučeno žutim.

SVEDOK OKUN – ODGOVOR: Dakle, vi meni kažete da ne mogu ...

SUDIJA PARKER: Izvinite, gospođo Tapušковиć. Postoji jedan odgovor i ja mislim da bi bilo bolje da se pročita ceo odgovor nego samo jednu rečenicu iz njega. Ako se slažete? Hvala vam, gospodine ambasadore.

SVEDOK OKUN: Dakle, prethodno pitanje je bilo, ja vam citiram dakle: "Da li su se razgovori nastavili među stranama i predstavnicima Međunarodne konferencije o bivšoj Jugoslaviji". I moj odgovor je bio, citiram: "Da". Posle prezentacije naravno dakle, zapravo prezentacija, radi se o Vanceov-Ovenovom mirovnom planu (Vance-Owen Plan) koji je bio predočen stranama na Konferenciji nekoliko nedelja ranije u januaru 1993. godine... Izvinite. Dakle, posle predočavanja naravno, došlo je do prihvatanja i odbijanja, a plan je bio u nekim vidovima složen. Konferencija se u februaru preselila u Njujork kako bi bila bliže Ujedinjenim nacijama i donosiocima odluka u Vašingtonu.

ADVOKATICA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Htela bih da vas pitam povodom zadnjih ovih reči koje ste izgovorili u ovom paragrafu, u ovom odgovoru koji ste tada dali na pitanje u postupku protiv Krajišnika. Možete li nam reći ko su to "*decision-makers*" u Vašingtonu pošto ste ovde upotreбили množinu? Da li je to Vlada Sjedinjenih Američkih Država, predsednik ili je to trebalo da bude institucija koja je vas postavila u mirovnu misuju zbog koje ste i bili u Jugoslaviji?

SVEDOK OKUN – ODGOVOR: Ja moram pre odgovora da dam jedan kraći uvod, a to je vrlo jednostavno i sasvim jasno, pa ću dalje da nastavim sa odgovorima na vaša pitanja. Konferencija, kao što sam već rekao je bila jedna kombinovana konferencija Evropske zajednice i Ujedinjenih nacija. Dakle, ja sam bio tamo, kao i gospodin Vance u svojstvu predstavnika Ujedinjenih nacija, lord Owen Owen je bio kopredsednik Konferencije u ime Evropske zajednice. Budući da Sjedinjene Američke Države nisu član Evropske zajednice, a u to vreme je bilo oko 140 država članica Ujedinjenih nacija iako je činjenica da smo gospodin Vance i ja američku državljani, mi smo tamo bili kao predstavnici Ujedinjenih nacija koji su, da tako kažem, nosili "plave šešire". Naime postojalo je jedno zajedničko mišljenje svih strana na toj Konferenciji uključujući sve strane iz Jugoslavije da bismo brže napredovali i da bismo zapravo pomogli našim razgovorima, da bismo ih olakšali, ukoliko se prebacimo i Njujork, u sedište UN i ako na taj način budemo u istoj vremenskoj zoni kao i glavni igrači. Sada, dakle ponavljam da Sjedinjene Američke Države nisu bile zastupljene na toj Konferenciji i mislim da je

pravedno da se kaže da Sjedinjene Američke Države jesu važan član međunarodne zajednice. Naime, radi se jednostavno o jednom zdravorazumskom zaključku da se konsultujemo sa svim članovima kao što to radimo sa svim drugim zemljama i to stalno. Ako pogledate moj dnevnik kao što ste to uradi, videli ste da smo se konsultovali sa Italijom, dakle sa ministrom inostranih poslova Italije, ministrom inostranih poslova Nemačke, dakle nije bilo ničega ... Svakako ...

ADVOKATICA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Ja ću vas prekinuti. Ja se slažem s vama kako su u pitanju konsultacije i logično je da se konsultujete sa raznim zemljama, ali vi ste ovde rekli da budete u blizini "*decision-makers*". Ja sam vam postavila jedno kratko pitanje, jasno, da li su Sjedinjene Američke Države za vas bile, u tom momentu, donosici odluka? Za događaje koji su se dešavali u Evropi. Vi ste sedište Konferencije iz Evrope prebacili u Sjedinjene Američke Države u momentu kad se rat evidentno razbuktava, je l' tačno?

SVEDOK OKUN – ODGOVOR: A sada razumem vaše pitanje. Dakle, oni koji donose odluke u Vašingtonu, radi se dakle o onima koji donose odluke u Vašingtonu, naravno jasno, a ne onima koji to čine u Evropi. Mislím da je to samo po sebi jasno. Dakle, ministar inostranih poslova, dakle ljudi koji donose odluke u ime svoje vlade, oni to ne čine za neke druge vlade i oni naravno nisu donosili odluke za gospodina Vancea ili mene.

ADVOKATICA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Vi ste mandat dobili u septembru mesecu, tačno 25. devetog 1991. godine. A u prvu posetu ste, kako ste nam juče rekli, odnosno kako je to moj cenjeni kolega Moore to u glavnom ispitivanju rekao, došli ste 12. desetog. Da li možete toga da se setite?

SVEDOK OKUN – ODGOVOR: Da, ali dopustite mi da pojasnim. Nije tačno da se kaže da smo mi dobili mandat, naime gospodin Vance i ja, nije tačno da se kaže da smo dobili mandat 25. septembra. Toga dana, 25. septembra je generalni sekretar dobio mandat od Saveta bezbednosti, a mi smo naše zadatke, naš mandat, dobili negde 8. ili 9. oktobra kada je gospodin Vance pozvan da preuzme taj posao, a i ja takođe. Dakle, radilo se, datum je negde 8. ili 9. oktobar kada smo mi dobili svoj mandat.

ADVOKATICA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Hvala najlepša. To znači da je vaše vreme za pripremu za tu misiju koja je bila izuzetno važna kako za sve stanovnike tadašnje Jugoslavije, a evidentno i za kompletnu zajednicu, bio kraći nego što sam ja bila navela. Vi ste se pripremali samo nekoliko dana do prvog dolaska na tlo bivše Jugoslavije.

SVEDOK OKUN – ODGOVOR: Gospodin Vance je 1991. godine imao otprilike 45 godina diplomatskog iskustva na svim nivoima. On je radio na sukobu na Kipru, na Sinajskom sukobu. Ja sam imao 30 godina iskustva u rešavanju sukoba. Dakle, ni jedan od nas nije bio neupoznat sa onim šta se u to vreme događalo u Jugoslaviji. I naravno, mi smo tamo pošli kako smo se već i sporazumeli, dakle u okviru jedne standardne

diplomatske prakse na misiju utvrđivanja činjenica kako bismo sami ustanovili i kako bismo sami doneli nezavisan sud o tome šta se događa i naravno izvestili o tome generalnog sekretara i Savet bezbednosti. Sve je to sasvim uobičajeno.

ADVOKATICA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Hvala ...

SVEDOK OKUN – ODGOVOR: Oprostite, mogu li ja da zamolim sekretara da na ekran stavi vaša pitanja, ustvari hvala, već imam, oprostite što sam vas prekinuo.

ADVOKATICA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Prema ovom odgovoru znači da ste vi sa gospodinom Vanceom već bili dobro upoznati sa stanjem činjenica na teritoriji bivše Jugoslavije pre nego što ste prvi po ovom zadatku u ovoj misiji došli fizički na tlo bivše Jugoslavije?

SVEDOK OKUN – ODGOVOR: Mi smo bili upoznati, uopšteno govoreći, lord Carrington je na primer doputovao u Njujork odmah nakon našeg imenovanja kako bi nas obavestio i to detaljno obavestio o poslu Evropske zajednice budući da je on bio glavni pregovarač tako da nije bilo bolje osobe od njega za to i mi smo proveli dane s njim, a takođe smo imali i mirovnjake s nama kao i političare iz Sekretarijata Ujedinjenih nacija (United Nations Secretariat) koji su nam stavljeni na raspolaganje. Radilo se o izuzetno kooperativnim ljudima. Dakle, u međuvremenu između našeg imenovanja i odlaska nismo se dakle bavili nekakvim sportom ili tako nešto.

ADVOKATICA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Hvala najbolje. U pripremi za vaše svedočenje, rekla sam vam na samom početku jako malo materijala, ali nakon vašeg jučerašnjeg davanja odgovora došli smo do zaključka da ste vi, na stranu turistički razlozi 1957. godine i boravci vezani za neprofitne organizacije, u ovoj misiji koja se odnosi sada na ovu optuženicu bili tri puta na prostoru bivše Jugoslavije i matematika nam kaže da ste u ovom vremenskom periodu od 1991. godine proveli u bivšoj Jugoslaviji ukupno 20 dana. Odgovorite mi molim vas da li smatrate da je 20 dana dovoljno da se upoznate sa direktnom situacijom na terenu, na kome već, rat se zahuktava?

SVEDOK OKUN – ODGOVOR: Da, mislim da smo imali dovoljno vremena.

ADVOKATICA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Recite mi da li ste vi nakon svake misije, svakog dolaska podnosili poseban izveštaj generalnom sekretaru ili ste to podneli krajem 1991. godine ili u neko drugo vreme?

SVEDOK OKUN – ODGOVOR: Ne, mi smo izveštaj podneli Savetu bezbednosti preko generalnog sekretara na kraju svake misije. Prvi izveštaj je bio u mesecu oktobru 1991. godine, radilo se o dugačkom izveštaju koji je imao nekoliko dodataka. Ja vam ne mogu doslovno ponoviti o čemu se radilo zato što je već prošlo 14 godina, verovatno se radilo o dokumentu od 40 do 50 strana, ali radilo se o vrlo detaljnom izveštaju. Dakle, mi smo ga pripremili i to je jedan od razloga zbog koga sam vodio dnevnik, dakle zato da budemo tačni pri izveštavanju Saveta bezbednosti o tome šta smo pronašli i meni je jako drago što ste vi to pročitali. Ako ih niste pročitali ja ću se na njih pozivati, verovatno više puta

danas zato što se radi o javnim dokumentima koji su gospodinu Vanceu i generalnom sekretaru, po mom mišljenju zapravo dati službeno Savetu bezbednosti i oni stalno stoje na raspolaganju, bili su u to doba na raspolaganju, na raspolaganju su i danas.

ADVOKATICA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Mene je u ovom momentu interesovala samo tehnika sačinjavanja. Koliko puta i kada ste vi podnosili vaše izveštaje nakon poseta na terenu na teritoriji bivše Jugoslavije. Recite mi, čini mi se da ste vi za sve vreme rada u ovoj misiji, imali dobro razvijene odnose sa UNHCR (United Nations High Commissioner for Refugees) i Međunarodnim crvenim krstom (ICRC, International Committee of the Red Cross) da li je to tačno?

SVEDOK OKUN – ODGOVOR: Mi smo bili u dobrim odnosima sa svim stranama. Sa svima, dakle sa stranama koje su bile u sukobu i sa humanitarnim organizacijama.

ADVOKATICA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Da li su te humanitarne organizacije, UNHCR na primer, Međunarodni crveni krst, Posmatračka misija Evropske zajednice (ECMM, European Community Monitoring Mission), da li su oni podnosili izveštaje da biste vi njih inkorporirali u vaš izveštaj?

SVEDOK OKUN – ODGOVOR: Ja se ne sećam da sam dobio nešto pismeno od bilo koje organizacije koju spominjete, a slučajno ime komiteta, odnosno Međunarodnog komiteta crvenog krsta, ja bih vas zamolio da to ispravite, ali dobijali smo prilično detaljne usmene komentare od njih u vezi sa situacijom, to je naravno bio deo našeg posla. Kao što ste vi tačno i pokazali, mi smo morali da saznamo, mi smo morali što više i potpunije da se informišemo o situaciji na terenu. Nema nikakvog spora s tim u vezi, dakle bilo je sasvim prirodno da se razgovara s ljudima iz humanitarnih organizacija, da se razgovara s ljudima iz Posmatračke misije Evropske zajednice. Njih ne bih nazvao humanitarnom organizacijom, oni su bili posmatrači. Dakle, oni su bili ljudi koji su posmatrali situaciju, ali to je bilo sasvim prirodno, mi smo s njima razgovarali. Ali da vam odgovorim na pitanje, ja se stvarno ne sećam da sam nekada nešto pismeno dobio iako je moguće da su nam pokazivali izveštaje koje su izrađivali za svoje centre, moguće je.

ADVOKATICA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Da li vam je poznato da je između Evropske posmatračke misije i Međunarodnog crvenog krsta bilo nekih nesporazma povodom događanja na teritoriji Hrvatske, u jesen 1991. godine? Samo mi recite kratko, da ili ne.

SVEDOK OKUN – ODGOVOR: Postojalo je neslaganje između gotovo svih strana u vezi toga šta se događalo u Hrvatskoj.

ADVOKATICA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Možete li mi reći da li ste se vi tokom 1991. godine susretali sa vašim kolegom Warren Zimmermannom?

SVEDOK OKUN – ODGOVOR: Da, naravno.

ADVOKATICA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Možete li nam reći koliko puta u 1991. godini?

SVEDOK OKUN – ODGOVOR: Ne, toga se konkretno ne sećam, verovatno tri, četiri puta, otprilike toliko. Gospodin o kome gospođa Tapušковиć govori je Voren Zimmermann koji je tada bio ambasador Amerike u Beogradu.

ADVOKATICA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Hvala, gospodine Okun na tom pojašnjenju. Ja bih se sada prebacila na samu Hrvatsku, na događaje u Hrvatskoj. Da li je vama poznato koji je događaj, ako ne sa aspekta međunarodne zajednice, ali sa aspekta ljudi iz bivše Jugoslavije mogao smatrati "*turning point*" rata u Hrvatskoj?

SVEDOK OKUN – ODGOVOR: U Hrvatskoj? Pa to je jako zanimljivo pitanje. Naravno to je pitanje na koje bi trebalo da odgovore istoričari. Verovatno je do današnjeg dana dosta kontroverzno šta se, odnosno kako je međunarodna zajednica ... Dozvolite mi da odgovorim na dva dela. Rekli ste međunarodna zajednica i narodi Jugoslavije. Što se tiče međunarodne zajednice, taj odgovor je nešto lakši i to zato, kao što sam rekao juče i ne moram više o tome da puno govorim, svi su znali za ponudu odnosno za sporazum koji predložio lord Carrington 18. oktobra 1991. godine. Dakle, radilo se o jednom aranžmanu za opšte rešenje i svi znamo da je pet republika to prihvatilo i da ga je jedino Srbija odbacila. To je bila jedina glavna tačka. Naravno, bilo je različitih mišljenja i u međunarodnoj zajednici, razlika s tim u vezi, konkretno u vezi priznanja Slovenije i Hrvatske. Što se tiče naroda Jugoslavije, ja ne bih želeo da govorim u njihovo ime, ko može uopšte da govori u njihovo ime ili mislim da je ispravno da se kaže da to zapravo zavisi o tome u vezi sa kojim narodom vi postavljate pitanja. Mi smo videli vođe naroda razgovarali smo sa puno ljudi, na primer u Makedoniji smo razgovarali sa predsednikom Gligorovim i drugima ...

ADVOKATICA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Da li vam znači nešto "balvan revolucija"?

SVEDOK OKUN – ODGOVOR: Balvan revolucija?

ADVOKATICA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Balvan revolucija? Ako ne znate nema nikakve ...

SVEDOK OKUN – ODGOVOR: Ne.

ADVOKATICA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: To je događaj iz avgusta meseca 1990. godine.

SVEDOK OKUN – ODGOVOR: Ne. Kada se dogodilo?

ADVOKATICA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Avgusta meseca 1990. godine kada ja Hrvatska policija ...

SVEDOK OKUN – ODGOVOR: A vidim

ADVOKATICA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Policijsku stanicu u Hrvatskoj. U srpskom naselju. No, da pređemo dalje. Franjo Tuđman je 1990. godine u maju mesecu izabran za predsednika. Mi smo ovde u toku jučerašnjeg dana dosta doticali ustavna pitanja, ja vas time neću opterećivati uopšte, ali bih nešto morala da postavim pitanje vezano za proglašenje nezavisnosti Hrvatske. Da li se sećate možda datuma kada je Hrvatska samoinicijativno proglasila svoju nezavisnost?

SVEDOK OKUN – ODGOVOR: Nisam siguran, ali čini mi se da je to bilo 25. juna 1991. godine.

ADVOKATICA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Tačno, tačno je gospodine Okun. Da li se slažete sa time da je Evropska zajednica preporučivala ostalim evropskim zemljama da spreče preduhitreno priznavanje bilo Hrvatske ili drugih republika bivše Jugoslavije?

SVEDOK OKUN – ODGOVOR: S tim sam prilično dobro upoznat.

ADVOKATICA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Znači da je generalni sekretar Ujedinjenih nacija u decembru mesecu holandskom ministru inostranih poslova preporučio da se uzdrže od preuranjenog priznanja Hrvatske kao samostalne države?

SVEDOK OKUN – ODGOVOR: Da, s tim sam u potpunosti upoznat naime sa pismom generalnog sekretara, radilo se ne samo o Hrvatskoj nego i o Sloveniji ...

ADVOKATICA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Ja govorim o Hrvatskoj gospodine Okun.

SVEDOK OKUN – ODGOVOR: Ali ne može se govoriti o tim stvarima izolovano gospođo. Naime, postojao je kontinuum, tako bi se stvari izvlačile iz konteksta ako se ne saglada celokupna situacija. Oprostite mi, ali to se mora tako gledati kako bi Sud stekao celovitu sliku.

ADVOKATICA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Gospodine Okun, ja ću inače i u nastavku vašeg ispitivanja truditi se da stvar posmatram malo šire samo od Hrvatske, ali ne možemo ni da idemo previše široko. Vi ste kompletan kontekst događaja u bivšoj Jugoslaviji obradili u vašem svedočenju u *Predmetu Milošević* i *Predmetu Krajšnik*. Ovde ćemo morati malo da se fokusiramo na jedan uži i vremenski i teritorijalni okvir. Da li se slažete samnom da je preporuka te prirode da se na ishitruje sa priznanjem Hrvatske bila iz razloga što je tada nastao proces integracije u Evropi i to bi moglo loše da utiče na proces u Mاستrihtu?

SVEDOK OKUN – ODGOVOR: Ne, ne, nije se radilo o tome. Situacija je bila sledeća. Ako mi dopustite da vam ja objasnim. I Slovenija i Hrvatska, u ovom slučaju držimo se Hrvatske, slažem se s vama da moramo da se usredsredimo na to. Dakle, zajedno sa Bosnom i Hercegovinom i Makedonijom su sve zatražile priznanje od Evropske zajednice. Reagujući na taj zahtev Evropska zajednica i lord Carrington konkretno su od Badinterove komisije (The Badinter Commission), dakle Arbitražne komisije (The Arbitration Commission of the Peace Conference on the Former Yugoslavia) zatražili da

donese odluku o tome koja od četiri zemlje zaslužuje priznanje. Badinterova komisija je donela svoju odluku u decembru mesecu i njihovo privremeno rečenje je bilo da Slovenija i Makedonija zaslužuju priznanje, a da Bosna i Hercegovina i Hrvatska ne zaslužuju. Razlog za to... Izvinite gospođo, nemojte da me prekidate s ovim u vezi. Vi ste postavili pitanje, ja nastojim da Pretresnom veću objasnim situaciju. Ako vi hoćete da objasnite situaciju, izvolite, ali vi ste to tražili od mene. Da nastavim. Razlog koji su dali za to da se ne odobrava zahtev za priznanjem Hrvatske i Bosne i Hercegovine bio je, u konkretnom slučaju Hrvatske je rečeno da treba da se donesu zakoni kojima se štite prava manjina šta je Hrvatska i učinila. A što se tiče Bosne i Hercegovine, Badinterova komisija je donela odluku da samo izraz volje naroda može to da učini prihvatljivim. Dakle, kod ove dve je zapravo priznanje na neki način bilo odloženo. Stoga ovo pismo o kojem me vi pitate, pismo generalnog sekretara Hansu Van Den Broeku ministru inostranih poslova Holandije je bilo u skaldu sa tim predlogom, a bilo je to zapravo prilčno žustra preporuka gospodina Vancea i mene, naime da se radilo o selektivnoj, preuranjenoj i haotičnoj politici priznavanja. Jesam li odgovorio na pitanje?

ADVOKATICA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Jeste, hvala najlepše. Ali bez obzira na te zaključke Badinterove komisije, jer prvi zaključak je bio u novembru mesecu koliko se ja sećam i bez obzora na dopis koji je uputio generalni sekretar Ujedinjenih nacija holandskom ministru inostranih poslova, Nemačka ipak unilateralno priznaje Hrvatsku.

SVEDOK OKUN – ODGOVOR: Tako je. Nemačka vlada, nakon glasanja u parlamentu je dobila preporuku da to učini tako da su oni priznali Hrvatsku i Sloveniju dve nedelje, otprilike nekih 14 ili 15 dana pre nego što je to učinila Evropska zajednica. Priznanje Nemačke je dato negde na Božić ili oko Božića 1991. godine, a onda je celokupna Evropska zajednica priznala Hrvatsku i Sloveniju u januaru, 15. januara 1992. godine. Tako da je to došlo vrlo blizu vremenski ako nije došlo u istom trenutku.

ADVOKATICA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Izvinjavam se se zbog ovog ranijeg upada prevodiocima. U svakom slučaju krajem, dobro ste rekli i možda ovde nije bitan tačno datum kada je Nemačka priznala Hrvatsku, znamo to je proslavljeno onom jednom pesmom "*Danke Deutshland*" i podizanjem spomenika Genscheru u znak zahvalnosti. Ali da li to nameće zaključak da je Evropska zajednica bila ishitrenom, unilateralnom odlukom Nemačke prinuđena da možda prerano i protivno stavu Badinterove komisije izvrši priznanje Hrvatske?

SVEDOK OKUN – ODGOVOR: Kao što sam rekao, moj stav i stav gospodina Vancea, kao i stav generalnog sekretara je bio da bi bilo mudrije u smislu politike Evropske zajednice da održi jedinstveni front i da prizna sve jugoslovenske republike koje su htele nazavisnost, kao što znate radilo se o četiri republike, a ne da se prizna samo jedna, dve, bilo je četiri takve republiki smatrali smo da je koordinirana politika priznavanja bila mudrija nego prerana selektivna politika priznavanja.

ADVOKATICA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Hvala, gospodine Okun. Časni Sude, ako se slažete ja bih predložila pauzu u skladu sa našim dogovorom od juče.

SUDIJA PARKER: Hvala vam. Ja sam čekao da vidim da li ste hteli da postavite još pitanja na tu temu. To je sve, u redu, sada idemo na pauzu i nastavljamo u 15.45.

(pauza)

SUDIJA PARKER: Gospođo Tapušковиć, izvolite. A, gospodine Vasiću, izvolite.

ADVOKATICA TAPUŠKOVIĆ: Neka on prvo reši, biće kratko.

ADVOKAT VASIĆ: Hvala časni Sude. Ja bih hteo najpre da utvrdimo jedno pitanje koje se tiče našeg rada eventualno za sutradan. Do timova Odbrane je došla vest za eventualno zasedanje sutra u prepodnevnim satima i ja u ime svih timova Odbrane mogu da kažem da ćemo mi uložiti dodatni napor da unapred pripremimo naše unakrsno ispitivanje za sledećeg svedoka koji nam ovde dolazi, da vas podsetim, pod Pravilom 92bis kako bi Pretresno veće i svi učesnici u postupku mogli sutra radni dan da završe ranije kad nam je to već omogućeno.

SUDIJA PARKER: Hvala vam gospodine Vasiću, mi smo jutros čuli da suđenje koje je trebalo da bude na rasporedu sutra ujutro je odloženo tako da će sudnica da bude na rasplaganju. Pretresno veće misli da bi možda bilo dobro za sve ako bi sutra počeli u 10.00 sa radom i završili onda ranije tokom popodneva. Drugim rečima, vratili bi se donekle na redovne sudske sate, ne bi radili rano ujutru i ne bi radili kasno popodne kako to radimo sada. Mislim da bi sa tačke gledišta Odbrane bilo korisno da razmisli o tome. Takođe ću proveriti sa gospodinom Mooreom da li to njima odgovara i ako im odgovara mi to onda možemo da promenimo onda. Gospodine Moore, izvolite.

TUŽILAC MOORE: Časni Sude, nema nikakvih poteškoća što se tiče Tužilaštva da se promeni vreme. Mi ćemo da izađemo u susret našim kolegama i Sudu kako god možemo.

SUDIJA PARKER: U redu, hvala vam. Mi ćemo onda sutra da imamo raspravu ujutru i popodne, počecemo sa radom sutra u 10.00.

ADVOKATICA TAPUŠKOVIĆ: Hvala, časni Sude. Pre nego što postavim sledeće pitanje svedoku Okunu, htela bi da mi pomognete povodom ovog dokumenta odnosno izvoda iz transkripta iz *Predmeta Krajišnik*. Da li je uobičajeno i da li je potrebno da se transkript iz nekog drugog predmeta ovde posebno uvodi kao dokaz i da li je to sa

stanovišta Pretresnog veća prihvatljivo, jer ja bih volela da ovu stranicu 4.149 o kojoj se svedok izjašnjavao da bude uvedena u dokaz, pa molim vašu instrukciju časnici Sude.

SUDIJA PARKER: Odgovor mora da bude, kao i mnogi odgovori koje ste dobili od ambasadora. Ja moram da vam dam objašnjenje. Prvo zavisi od onoga šta želite da uvrstite u spis i zašto. Ako bi hteli da čitav transkript nekog svedoka bude uvršten u spis u ovom Predmetu, onda bi to zahtevalo specijalni podnesak, morala bi to da razmotri i druga strana i onda bi oni možda tražili da unakrsno ispituju svedoka. Mislim da to nije ono šta vi predlažete, ali sam mislio da bi možda trebalo da to vama objasnim u slučaju da se tako nešto pojavi ubuduće. Tako da vam onda bude jasno šta treba da uradite. Ako se radi o tome da vam jednostavno treba odgovor vezan za neki pasus ili dva iz opširnijeg transkripta i da se to vidi u transkriptu kao svedočenje, a to je iz nekog drugog predmeta ili je to neki svedok rekao nekom drugom prilikom, onda se obično ne uvrštava transkript kao dokazni predmet. Jednostavno kada postavite pitanja koja želite, kao što ste ovde uradili, onda to šta je rečeno tom prilikom treba da se pročita tako da se to pojavi u zapisniku ovog Predmeta. Ako se recimo radi o strani koju ste već ranije predočili svedoku, transkript tada u potpunosti beleži, pitanje se zabeleži kao i odgovor i onda to jasno ulazi u svedočenje na ovom Predmetu, koje je ovaj svedok dao ranije nekom drugom prilikom i on je objasnio da je to njegov stav i tako dalje, tako da sada ne morate ništa dalje da uvrštavate.

ADVOKATICA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Časni Sude, hvala na ovom objašnjenju, to će uopšte i u budućem radu u toku ovog postupka svima znatno olakšati, jer ovde ćemo imati dosta svedoka koji su svedočili i u nekim drugim predmetima tako da je ova vaša instrukcija i objašnjenje od velike pomoći. Gospodine Okun, da nastavimo sa pitanjima. Ja ću se vratiti sada ponovo na pitanja priznanja Hrvatske kao samostalne države, jer je to jedan od bitnih uslova za utvrđivanje kompletne situacije koja je postojala na teritoriji bivše Jugoslavije zbog čega ste vi i došli da svedočite na ovaj Sud. Vi ste nam sami pomenuli u nekoliko navrata Badinterovu komisiju ili drugačije, kako je zovu, Arbitražnu komisiju. Hoćete li mi reći, odluke Arbitražne komisije su bile obavezne za republike savezne, tada Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije ili za tada celu Jugoslaviju?

SVEDOK OKUN – ODGOVOR: Koliko se ja sećam odluke Arbitražne komisije, to je bilo njeno zvanično ime, a nezvanično su je ljudi nazivali Badinterovom komisijom, a oba imena se odnose na tu komisiju o kojoj sam ja govorio, o kojoj smo razgovarali, ja mislim da su to bile odluke koje su bile savetodavne, ali to je moja procena. Gospodin Vance i ja smo bili u službi Ujedinjenih nacija i nas nisu obavezivale odluke Badinterove komisije, iako smo se mi nekoliko puta lično sastali sa ministrom Badinterom, za nas su ti sastanci bili veoma korisni, on je veoma inteligentan čovek humanih shvatanja i on je bio dobro upoznat sa svim pravnim pitanjima, tako da nas je on neformalno obavestavao o svojim stavovima. Kao što sam rekao mi smo se konsultovali veoma opsežno, koliko god je to bilo moguće da bi stekli najpotpuniju sliku o situaciji, ali uvek se radilo o

savetima i mi smo se uvek obraćali onima koji su se nalazili u krugu Ujedinjenih nacija i smatram da su odluke Evropske zajednice bile savetodavne, ali nisam siguran.

TUŽILAC MOORE: Želim samo da prekinem na trenutak. Imali smo dosta pitanja u vezi ustavnog položaja i mišljenja koje je izrazila Arbitražna komisija bez obzira da li se radi o savetodavnim ili nekim drugim stvarima. Sadržaj ovog suđenja se, a možda je to usko tumačenje odnosi na vojnu kontrolu i komandnu strukturu i ubistvo od preko 260 ljudi na Ovčari. Prema tome, ja ne vidim relevantnost bavljenja ovim stvarima u toliko detalja. Ja nisam video u podnescima Odbrane da ono šta je učinjeno da će biti legitimizovano na bilo kakav način promenom ustavne pozicije. Prema tome, ja ne znam da li može druga strana da pomogne Sudu ili meni u vezi toga, ali mislim da idemo u krug što se tiče političkog stava onakav kakav je bio.

SUDIJA PARKER: Gospodine Moore, ja mislim da Pretresno veće može da poštedi gospodu Tapušковиć od daljih podnesaka. Mislim da nema nikakve sumnje da se radi o tom užem gledištu u odnosu na ono šta je relevantno za ovaj Predmet. Takođe nema nikakve sumnje, bar sa tačke gledišta onih koji su bili pripadnici JugosloVancekih oružanih snaga da postoji mišljenje, bez obzira da li je to ispravno ili pogrešno o pravnom legitimitetu njihovog položaja. Prema tome, ja mislim da Odbrana mora da ima priliku da iznese to svoje gledište i naravno onda će oni u svojim podnescima morati takođe i da se bave relevantnošću sa pravne tačke gledišta takvog gledišta i stava u odnosu na pitanje krivične odgovornosti koja se javlja u ovom Predmetu. Ali ja ne mislim da možemo da pretpostavimo da ovde nema nikavog materijala koji bi trebalo da se ispita u ovom trenutku tako da mi ne želimo u ovom trenutku da prekidamo unakrsno ispitivanje gospodine Moore.

TUŽILAC MOORE: Možda ja to nisam u potpunosti objasnio, ali koliko sam shvatio na osnovu onoga šta je izneo gospodin Vasić juče, možda postoji stav, ja ću upotrebiti opšti izraz da je JNA delovala verujući da oni imaju legitimnu i validnu ustavnu osnovu za intervenciju u Vukovaru, u Hrvatskoj. Ja to potpuno shvatam, ali sada smo zašli na teren Arbitražne komisije koja u suštini jednostavno iznosi preporuke. I po našem mišljenju, iako smo veoma zainteresovani za svedočenje koje se ovde iznosi, bez obzira mi smatramo da to sada ide jako široko kada je u pitanju unakrsno ispitivanje i teško je tačno shvatiti svrhu unakrsnog ispitivanja onako kako se ono sada odvija.

SUDIJA PARKER: Gospodine Moore, ukratko, pravni status Hrvatske u vreme koje je relevantno za ove događaje je, koliko sam ja shvatio, pitanje koje jeste relevantno za ove navode iz optužnice na način koji sam objasnio. Svedočenje ambasadora, rad Evropske komisije i Ujedinjenih nacija i priznanje koje su pružile druge nacije je sve relevantno za položaj i stav Hrvatske, bilo kao člana federacije ili kao nezavisne države u svetu ili kao države koja je u nekakvom tranzicionom procesu. Prema tome, to su sve pitanja koja legitimno mogu da se ispituju. To ne znači da Pretresno veće smatra da treba utrošiti dane

i dane suđenja na tim pitanjima. Želim da bude sasvim jasno da Pretresno veće smatra da što se tiče ovoga, ima nekih stvari koje treba dobro ispitati. To Odbrana treba da uradi i mi to nećemo da prekidamo sa tim pitanjem ako se bude bavilo sa potpunom svešću o vremenu i kontekstu ovog suđenja.

ADVOKATICA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Časni Sude, hvala na ovom objašnjenju. Ja sam čak i u uvodnom delu mog današnjeg unakrsnog ispitivanja i naznačila to da je ovaj svedok prezentiran kako Pretresnom veću tako i Odbrani kao međunarodni svedok. Znači svedok koji daje opšti kontekst na međunarodnom planu događaja koji su relevantni za utvrđivanje u ovom Predmetu. I samo iz tih razloga moja pitanja su se odnosila što na Badinterovu komisju ili Arbitražnu komisju kako mi ispravno skreće pažnju ovaj svedok. Moje dalje ispitivanje će biti vrlo kratko još, odnosno samo još nekoliko pitanja na tom planu koja je smatram da su potrebna da bi Pretresno veće steklo kompletnu sliku baš u okviru onoga što ste rekli. Hvala. Gospodine Okun, da li se sećate da je neposredno pred priznanje Hrvatske kao samostalne države od strane Nemačke, pa zatim i od Evropske unije (European Union), Evropske zajednice u to vreme, od strane ministara spoljnih poslova Evropske zajednice, doneta deklaracija, biće mi lakše da pročitam naslov na engleskom: "*Declaration on the guidelines of the recognition of the new states in Eastern Europe and in the Soviet Union*" ...

prevodioci: Deklaracija o smernicama o priznanju novih država u Istočnoj Evropi i Sovjetskom savezu (USSR, Union of Soviet Socialist Republics)

ADVOKATICA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Kao i još jednu deklaraciju o Jugoslaviji. Da li se vi sećate tih deklaracija?

SVEDOK OKUN – ODGOVOR: Ne konkretno, ali svakako znam da se bivši Sovjetski savez takođe raspao u decembru 1991. godine. Istovremeno, skoro istovremeno sa događajima o kojima sada razgovaramo.

ADVOKATICA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Da li bih podsetila vaše sećanje ukoliko bih vam rekla da je zaključak te Deklaracije ministara spoljnih poslova Evropske zajednice bio da se mora prihvatiti politička realnost kako u Istočnoj Evropi, nekadašnjem Sovjetskom savezu, pa samim tim i politička realnost na teritoriji bivše Jugoslavije. Da li vas to sad podseća na dalje zaključke te Deklaracije?

SVEDOK OKUN – ODGOVOR: Da, naravno. Badinetova komisija je već donela svoj sud o tome da Jugoslavija prolazi kroz rasapda. Dakle, to je bila činjenična situacija, da država više ne postoji odnosno da je ona u procesu raspada. Mislim da su sve strane to tako shvatile i to na osnovu mišljenja Arbitražne komisije.

ADVOKATICA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Da li je vama bila poznata činjenica da je tokom sredine 1991. godine situacija u Hrvatskoj bila takva da hrvatske vlasti nisu kontrolisale jednu trećinu svoje teritorije?

SVEDOK OKUN – ODGOVOR: To može biti tako, ja to ne bih sporio, a ne mogu ni da potvrdim, ja nisam učestvovao, odnosno nisam bio u to vreme tamo da bih to proverio. Dakle, to može da bude tačno, a i ne mora.

ADVOKATICA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Da li je vama poznato ako osobi koja je doajen diplomatije sa velikim iskustvom koji su standardi utvrđeni u međunarodnom pravu, posebno u međunarodnom javnom pravu koje svaki subjekat mora da ispuni da bi bio međunarodno priznat kao samostalna i nezavisna država? To ima tri... četiri standarda. Da li su vama poznati?

SVEDOK OKUN – ODGOVOR: Ja sam načelno upoznat s njima i naravno oni se svakako, u svakom slučaju, zasnivaju na političkoj realnosti. To su načelne smernice, a o svakom slučaju se donosi pojedinačna odluka na osnovu *merituma*.

ADVOKATICA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Da li vam je gospodine Okun poznato da su ti kriterijumi: stabilna populacija, definisana teritorija i vlada koja efektivno kontroliše tu teritoriju i sposobna je da stupa u odnose sa drugim državama?

SVEDOK OKUN – ODGOVOR: Kao što sam rekao, to su opšte odredbe koje treba da se tumače i tumače se, koriste je naime države, dakle u svojoj politici o priznavanju. Daću vam samo nekoliko kratkih primera. Kada je država Izrael proglasila nezavisnost u maju 1948. godine, ona je kontrolisala nula posto svoje teritorije. Dakle, Jevreji nisu kontrolisali ništa, zato što je ta teritorija tada bila pod britanskim mandatom i trebalo je zapravo da dođe do podele države između Izraela i Palestine. Kao što znamo, Palestinu su napale vojske susednih država, arapskih država kada je Izrael proglasio nezavisnost i u roku od 24 sata, najviše 48 sati, i Sovjetski savez i SAD su priznale Izrael koji je odmah primljen u Ujedinjene nacije iako je kontrolisao nula posto svoje teritorije. Svakako nije imao stabilno stanovništvo zato što je došlo do velikih borbi i zbrke između Jevreja i Palestinaca. Isto se dogodilo u slučaju Istočnog Timora. Dakle, postoji puno, puno slučajeva, ne bih hteo da trošim vreme Suda na to, ali ovakve stvari jednostavno ilustruju da opšte odredbe koje ste vi naveli, da se opšte odredbe primenjuju uvek u pojedinim slučajevima na osnovu konkretne stvarnosti kakva vlada u datom slučaju.

ADVOKATICA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Ja se slažem s vama gospodine Okun, ali zato na Bliskom Istoku rat i dalje traje i nisu rešili problem svojih teritorija. Ali da li to znači da se, kao i u primeru koji ste nam dali, kao i primeru sa bivšom Jugoslavijom odstupilo od onog principa koji se zove *uti possidetis*, da se kontroliše samo teritorija koju vi stvarno držite? I da ona može da bude osnov za primenu pravila kontrole teritorije i proglašenja nezavisnosti kao države?

SVEDOK OKUN – ODGOVOR: Ja vas gospođo moram podsetiti na nešto šta sam rekao ranije. O svakom se slučaju donosi odluka pojedinačno. I kako bismo to malo više

približili jugosloVancekoj stvarnosti, hteo bih da kažem da je u novembru mesecu 1943. godine AVNOJ, odnosno maršal Tito, proglasio borbu za nezavisnost od strane partizana uz podršku zapadne zajednice, on je dobio pomoć i podršku i u to vreme, kao što znamo nemački i italijanski okupatori su okupirali čitavu Jugoslaviju osim delova na kojima su se protiv njih borili partizani i četnici. Dakle, ja samo mogu da skrenem pažnju Sudu na činjenicu da se priznanje uvek zasniva na pojedinom *meritumu* svakog posebnog slučaja.

ADVOKATICA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Hvala, gospodine Okun. Hoćete li nam reći, Rezolucija 317 Ujedinjenih nacija, iz septembra 1991. godine, o kojoj ste govorili je uvela i embargo na isporuku oružja?

SVEDOK OKUN – ODGOVOR: Da, Rezolucija 713, ne 317, mislim da se radilo samo o grešci u pisanju. Dakle, u toj Rezoluciji je bio sadržan opšti embargo na naoružanje. Embargo na naoružanje se održavao tokom većine borbi koje su se vodile sledećih nekoliko godina. Vrlo često je dolazilo do kršenja embarga svih strana i svi su to znali i nije nikakva tajna da su se sukobljene strane stalno naoružavale, i to sve. Takođe treba da se kaže da je taj embargo uvek bio izložen rastućoj kritici i to pogotovo kada su se borbe prelile na Bosnu i Hercegovinu zato što JNA nije trebala oni su već imali oružje čitave vojske, a bosanske, muslimanske snage posebno, su zapravo bile sprečene u svojoj odbrani. To je posebno pitanje, ali treba da znate da je embargo formalano bi održavan još dve ili tri godine i kao što sam rekao bio je izložen rastućoj kritici od većine članova međunarodne zajednice. Nije embargo bio toliko veliko pitanje za vreme borbi u Hrvatskoj.

ADVOKATICA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Da li vam je poznato da je i savezna Vlada u januaru mesecu, odnosno Predsedništvo SFRJ, u januaru mesecu 1991. godine donelo odluku o predaji ilegalno unetog oružja i raspuštanju svih neregularnih oružanih snaga?

SVEDOK OKUN – ODGOVOR: Pa ja sam uopšteno govoreći znao da se Beograd protivio takvom ponašanju tako da to ne smatram nedoslednim.

ADVOKATICA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Da li se sećate "Afere Špegelj" u januaru mesecu 1991. godine?

SVEDOK OKUN – ODGOVOR: Oprostite, koje afere?

ADVOKATICA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Špegelj.

SVEDOK OKUN – ODGOVOR: Ne, bojim se da mi to nije poznato.

ADVOKATICA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: To je afera o ilegalnom uvozu oružja u Hrvatsku. Sad ćemo se vratiti na nešto o čemu ste vi juče dosta pričali, u pitanju su blokade kasarni u Hrvatskoj. Ja se izvinjavam gospodine Okun, samo bih molila radi transkripta, na strani 32, u šestom redu stoji "*sale*" u značenju prodati, trebalo bi da bude "predaja". Hvala. Iz onih, da nastavimo gospodine Okun, iz onih nekoliko stranica vašeg

dnevnika koje smo mi dobili, pet, šest stranica, na nekoliko mesta se pominje problem deblokada kasarni. Znači vi ste tada bili veoma svesni tog problema koji je trajao već nekoliko meseci? Je l' tako?

SVEDOK OKUN – ODGOVOR: Da, kao što sam spomenuo juče, deblokada blokiranih kasarni JNA je bila od najveće važnosti po mišljenju generala Kadijevića. To mu je bila glavna briga koju je on iskazao meni i gospodinu Vanceu. I na osnovu toga mi smo preduzeli žustre napore kako bismo osigurali deblokadu kasarni JNA u Hrvatskoj kako smo o tome govorili juče.

ADVOKATICA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Da li se sećate da ste potpisali neki sporazum o deblokadi bilo kakve kasarne na teritoriji Hrvatske?

SVEDOK OKUN – ODGOVOR: Da. O tome smo razgovarali juče. Bilo je više sporazuma zapravo. Glavni sporazum je bio Ženevski sporazum (Geneve Accord) od 23. novembra 1991. godine kada smo gospodin Vance i ja doveli generala Kadijevića i Tuđmana i Miloševića u Ženevu. Ja sam spomenuo četiri tačke iz tog Sporazuma juče. Druga tačka je bila deblokada kasarni. Mi smo potpisali još jedan formalni sporazum odnosno zaraćene strane su potpisale još jedan sporazum, formami sporazum 9. decembra u Zagrebu, a u vezi deblokade i povlačenja snaga JNA i predaje određene opreme. To, takve stvari su se radile pod mojim upravljanjem, dakle ja sam sazivao strane na sastanak u Zagrebu i to je bilo 9. decembra. Dakle, taj Sporazum je tada potpisan, a treći i konačni Sporazum je bio sporazum kojim se stavlja na snagu Sporazum od 2. januara 1992. godine koji je potpisan u Sarajevu, a koji je zapravo sproveo u delo Sporazum iz Ženeve od 23. novembra. Zato se zove Sporazum o implementaciji (The Implementing Accord) i time su zapravo završene borbe širokih razmera u Hrvatskoj, a mesec dana kasnije, to jest konkretnih šest nedelja kasnije je Savet bezbednosti Ujedinjenih nacija doneo Rezoluciju 743 (UN Security Council Resolution 743) kojom su osnovane mirovne snage za Hrvatsku (UNPROFOR, United Nations Protection Forces), i to je prvi put da su mirovne snage poslone negde na teren u Evropi. To su bila dakle tri glavna dokumenta u vezi sa deblokadom kasarni.

ADVOKATICA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Hvala gospodine Okun. Možda ja nisam postavila precizno pitanje, ali ste mi odgovorili sada na jedno od mojih sledećih pitanja. A moje je pitanje bilo da li ste sa zaraćenim stranama potpisali neki sporazum o deblokadi, da li se toga možda sećate?

SVEDOK OKUN – ODGOVOR: Mislite jesam li ja lično ili gospodin Vance potpisao sporazum?

ADVOKATICA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Lično potpisali.

SVEDOK OKUN – ODGOVOR: Mislim da sam ja kao svedok potpisao, budući da sam ja sazvaio sastanak od 9. decembra 1991. godine između Hrvata i Srba, odnosno hrvatske i srpske strane. Dakle, sasvim je moguće da sam ga ja potpisao kao svedok budući da sam

ja predsedavao tim sastankom i naravno, kako smo već ranije spomenuli, gospodin Vance je potpisao Ženevski sporazum od 23. novembra.

ADVOKATICA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Izvinite što sam vas prekinula. Juče ste rekli da ste upoznali generala Rašetu. Da li se možda sećate da ste bili jedan od potpisnika, makar i kao posmatrač ili svedok obavljenih razgovora i pregovora, Sporazum u decembru mesecu 1991. godine o deblokadi kasarne u Dugom Selu?

SVEDOK OKUN – ODGOVOR: Pa kao što sam spomenuo juče, ja sam proveo dobar deo vremena, možda čak veći deo od kraja novembra, pa do potpisivanja Sporazuma o implementaciji u januaru 1992. godine, radeći na deblokadi kasarni. Dakle, iako se konkretno ne sećam kasarne u Dugom Selu, sasvim je moguće, to je sasvim moguće zato što sam ja posetio verovatno desetak, možda i više blokiranih kasarni duž obale Jadranskoga mora i na drugim mestima. Dakle, sasvim je moguće. Iako, kao što kažem, budući da sam obišao toliko mnogo kasarni, nije se uvek lako konkretno setiti. Imate li možda neki dokument koji bih mogao da vidim?

ADVOKATICA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Ne, sasvim je dovoljno. Ukoliko bude bilo potrebe Odbrana će takve dokumente uvoditi preko nekih drugih svedoka. Dovoljno ste mi rekli, ja vam se zahvaljujem da ne isključujete mogućnost da je takav sporazum i potpisan. Odnosno da ste vi svojim potpisom potvrdili zaključenje takvog Sporazuma. Da li se sećate, u vašim dnevnicima, a juče ste nekoliko puta ...

SVEDOK OKUN – ODGOVOR: Potvrdio sam činjenicu da bi moglo da bude moguće. Ja mislim da sam rekao da nisam... Rekao sam da se konkretno ne sećam da sam potpisao nešto u vezi sa kasarnom u Dugom Selu, a ja prihvatam vaš zaključak koji ste iz toga izvukli. Ali ako nemamo dokumenta i ako se ja ne sećam jasno Dugog Sela, ja mogu samo da kažem ono šta sam rekao.

TUŽILAC MOORE: Uz dužno poštovanje ako će da se govori o temi da li je svedok potpisao neki dokument, onda bi ono morao da ima priliku da kaže za potpis za koji se tvrdi da je njegov, da li je njegov.

SUDIJA PARKER: Hvala vam, gospodine Moore, mislim da je to svima jasno.

ADVOKATICA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Časni Sude, ja sam rekla svedoku ukoliko se on izjasnio da ne može da se seti da li je potpisao takav neki sporazum, ja više nemam nikakvih pitanja na tu temu. Niti imam dokument koji bi to, ali imam informaciju. Ja proveravam samo informaciju i instrukciju koju sam dobila od svog klijenta. Hvala. U vašem svedočenju juče, a i u... Ne mogu sad tačno da se setim u kom upisu, za koji dan u vašem dnevniku ste pominjali i uklanjanje mina. Šta možete da nam kažete, zbog čega se problem mina vrlo često vezivao sa problemom blokiranih kasarni?

SVEDOK OKUN – ODGOVOR: Pa JNA, odnosno oficiri i vojnici JNA u kasarnama su nam rekli više puta da je prostor oko kasarni miniran od strane Hrvata kako bi bili

sprečeni da odu. Mi naravno to nismo mogli da proverimo, a da ne odletimo u vazduh. Dakle, mi smo saslušali šta oni imaju da kažu, ja sam to zabeležio u svoj dnevnik, to je možda bilo tako, možda i nije. Naravno, kao što vi dobro znate Hrvati su imali jako malo oružja u to vreme, pa su stoga nastojali da do maksimuma poboljšaju svoj položaj korišćenjem svih sredstava koje su imali na raspolaganju. Pitanje mina se takođe pojavilo u Vukovaru. Kada su nam rekli, kada nam je major Šljivančanin rekao da je mali most preko jedne rečice, da gospodin Vance i ja ne možemo preći preko tog mosta zato što je most miniran, a ja sam o tome već govorio i rekao sam zapravo da je to nije bila istina, jer smo videli motorna vozila i pešake kako idu preko mosta.

ADVOKATICA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Hvala gospodine Okun. Vi ste juče pomenuli da poznajete generala Tusa. Odnosno da ste ga upoznali. Da li se sećate susreta sa njim?

SVEDOK OKUN – ODGOVOR: U mom dnevniku je zabeleženo, ja sad ne znam tačno šta je stajalo, nemam to u glavi, ali ja sam se s njim sreo nekoliko puta i svi ti susreti su zabeleženi u mojim dnevnicima, a to je na raspolaganju Sudu.

ADVOKATICA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Hvala gospodine Okun. Mi smo, odnosno Odbrane su dobile samo jednu stranicu vašeg dnevnika na kome stoji, posle imena predsednika Hrvatske Franje Tuđmana, stoji samo general Tus tako da je to za nas jedino saznanje o nekom vašem susretu sa generalom Tusom. Da li ste vi možda pokušali na tom sastanku, kažete da ih je bilo više, da dobijete odgovor na pitanje koji je vojni cilj bio Hrvatske koji su želeli da dobiju blokiranjem kasarni širom Hrvatske?

SVEDOK OKUN – ODGOVOR: Kao što sam maločas rekao, hrvatska strana je imala relativno malo oružja u to vreme. Rekao bih da je odnos bio 90 prema 10 ako hoćete da stavim tu nekakvu cifru u poređenju sa JNA, a JNA je bila velika vojska. 1991. godine je to bila po veličini osma vojska u Evropi. Hrvati, kao što sam rekao su smatrali da će blokiranjem kasarni na neki način postići *qui pro quo* kada se radi o razgovorima o nezavisnosti i povlačenju iz zemlje tako da ja mislim da je to ono šta su Hrvati imali na umu blokiranjem kasarni JNA u zemlji. Mislim da se radi o očajničkom činu slabije strane zato što su oni bili u dosta inferiornom položaju i bili su izloženi uništenju zemlje, o tome smo već govorili. E sad, mogu li da vam kažem o čemu se radilo u toj odluci? Mogu li da obavestim Sud? Možda će to biti korisno. Ako želite da znate naše mišljenje u to vreme, ja mogu to da vam kažem, ali to zavisi od vas, mislim da bi to za Sud bilo korisno.

ADVOKATICA TAPUŠKOVIĆ: Ja bih na temu ovoga šta vi nama govorite htela da prezentiram jedan dokument. Ali pre toga moram da se obratim za jednu asistenciju Pretresnom veću. Časni Sude, ja bih htela da se svedoku pokaže jedan dokument, ali imam određeni problem koji bih htela da razrešim uz vašu asistenciju. Dokument koji ja želim da bude prezentiran svedoku, a posle toga da bude uvršten i u dokaze je dokument sa Pravila 65ter liste znači dokaz koji je Tužilaštvo stavilo na svoju listu dokaza. Ceo taj

podnesak, kako mi to zovemo R65 dokumenta su podneti na poverljivoj osnovi premda svi delovi nisu poverljivoj, pogotovu nije lista dokaza. Ali baš zbog toga i postavljam to pitanje, jer se na dokazu nalazi da je to Pravilo 70 dokument. Ja bih prvo volela da se taj dokument kroz elektronski sistem prvo pokaže vama, Pretresnom veću, a onda i Tužilaštvu, molila bih da se ne pokaže van sudnice, niti svedoku, pa da vi donesete odluku da li u takvim situacijama kada bilo koja od strana pokuša da prezentira dokaz odnosno dokument koji na sebi nosi oznaku R70 treba ići u privatnu sednicu ili ne. Tako da ako mi dozvolite, ja ću zamoliti sudskog službenika da na ekranima, ali znači samo u okviru sudnice, i gospodine Okun moraću sada i vas da isključim dok Pretresno veće to ne odluči, prikaže dokument R0320966. To je dokument koji ima tri stranice. Ukoliko to ne bude moglo da funkcioniše ja imam časni Sude kopije. Časni Sude, mislim da sam rekla radi sigurnosti da se dokument ne prikaže svedoku, a vi ćete odlučiti ukoliko možemo da idemo i u kom momentu će biti svedoku prikazan ovaj dokument. Časni Sude, ja čujem od kolega da se ne vidi baš najbolje dokument i ja sam pripremila za svaki slučaj ovde kopije, pa bih molila sudskog poslužitelja da uzme kopije i da podeli s time... Aha, je l' se vidi?

SUDIJA PARKER: Hvala vam. Dok se to radi, gospodine Moore da li vi imate bilo šta da kažete o tome, da li ovaj dokument treba da ostane poverljiv ili ne?

TUŽILAC MOORE: Pa nisam znao tačno o kom se dokumentu radi, nisam imao priliku da ga pogledam. Znam da je izvor dokumenta Tužilaštvo, ali nismo imali nikakve naznake o tome šta će se koristiti u unakrsnom ispitivanju. Mogu li da dobijem nekoliko trenutaka da pogledam dokument?

SUDIJA PARKER: U redu, ja sam mislio da ste ga možda već pogledali.

TUŽILAC MOORE: Ne, nismo ranije bili upozoreni o dokumentu.

ADVOKATICA TAPUŠKOVIĆ: Časni Sude, ukoliko mi dozvolite, dok kolega Moore gleda taj dokument, ja bih vam nešto rekla o tom dokumentu. Iako nosi oznaku R70 vidi se da je sadržina dokumenta na javnom mestu, bez ikakvih restrikcija bila izložena. Radi se o jednom predavanju koje je jedna osoba, pominjana danas tokom unakrsnog ispitivanja iznela svoj stav i da su mediji taj stav preneli. No bez obzira, dokument nosi oznaku R70 i ja smatram da moram da se obratim vama, časni Sude, ili da predložim, pošto se za pet minuta približava neka pauza, da odemo na pauzu, možda pet minuta ranije da bi kolega Moore imao vremena da pogleda taj dokument, a možda i Pretresno veće da se konsultuje kakav će tretman biti, imati ovaj dokument koji ja želim da predočim svedoku.

SUDIJA PARKER: U redu, hvala vam, mislim da je to vrlo koristan predlog. Tokom pauze gospodin Moore može da odluči šta misli o dokumentu. Da li ima pitanja koja sada želite da postavite ili želite da idemo na pauzu?

ADVOKATICA TAPUŠKOVIĆ: Posle, ukoliko mi se bude dozvolilo da postavljm pitanja vezano za taj dokument, imala bih još ukupno pet minuta, sedam minuta. Tako da ne bih sada pravila prekid, volela bih da odmah naatavim sa dokumentom ukoliko je to moguće. Tako da mislim da je mnogo bolje da odemo na pauzu sada ukoliko ste vi saglasni.

SUDIJA PARKER: U redu, hvala vam. Gospodine Moore?

TUŽILAC MOORE: Sve šta želim da pitam je da ako ima još ovakvih dokumenata, bilo bi dobro da ih sada dobijemo, jer onda nećemo morati da pravimo pauze.

SUDIJA PARKER: U redu, mi ćemo da nastavimo u 17.05.

(pauza)

SUDIJA PARKER: Gospodine Moore, izvolite.

TUŽILAC MOORE: Hvala časni Sude. Mi se slažemo da se ovaj dokument pokaže svedoku i može javno da se pokaže. Želim takođe da kažem, i nadam se da će to da bude od pomoći da se radi o članku iz "Novog vjesnika" i očigledno se izveštava o govoru to jest o predavanju. Ako će to da se koristi u smislu citiranog govora iz članka, onda je to relevantno za pitanja koja razmatra Sud i mi smatramo da je prikladno da se na taj način koristi dokument.

SUDIJA PARKER: Hvala vam, gospodine Moore. Molim da se dokument prikaže svedoku na ekranu. Takođe može da se prikaže u galeriji. Gospođo Tapušковиć, izvolite.

ADVOKATICA TAPUŠKOVIĆ: Časni Sude, ja bih samo pustila svedoka da makar malo pogleda dokument da bi imao predstavu o čemu će da bude pitan.

SUDIJA PARKER: Da li ste rekli da imate i papirnu kopiju? Ako imate kopiju mislim da bi verovatno svedoku bilo mnogo lakše da pročita sa papira. Imate vašu kopiju. Dobro, onda to je u redu. Moraćemo ovako da nastavimo.

ADVOKATICA TAPUŠKOVIĆ: Časni Sude, ja sam pripremila nekoliko kopija i ja bih isto volela ako bi moglo da se svedoku preda kopija. Ja sam pripremila ne znajući da li će

biti čitljivo na ovim ekranima ili ne jer su nekad kopije vrlo blede. Ja bih molila poslužitelja da dođe po ovu kopiju i uz vaše dopuštenje, ja ću ponovo tražiti da svedok identifikuje da li je ono šta vidi na ekranu jednako sa onim šta ima u svojim rukama. Da bismo skratili u vremenu ja sam samo neke pasuse koje smatram da su bitni podvukla žutim da bih svedoku bilo mnogo lakše kretanje kroz dokument, hvala.

SUDIJA PARKER: Hvala vama. Da li ste rekli da možda imate višak za Pretresno veće? Hvala vam.

ADVOKATICA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Časni Sude, dok se vrši distribucija ovog dokumenta, htela bih samo da vam kažem da dokument imamo za sada isključivo na engleskom jeziku, dokument Tužilaštvo još uvek nije prevelo, Odbrana prevodi svoja dokumenta sada i smatrali smo da je preče da prevodimo dokumenta koja su originalna na BHS-u da bi eventualno izbegli situaciju da svedok ne može uopšte da se o nekom dokumentu izjašnjava. Pošto ovaj svedok, govori engleski jezik, ovaj dokument, ja ga smatram originalnim, jer ga nam je tako dostavilo Tužilaštvo tako da mislim da nema nikakvog problema da se svedok izjašnjava, a ukoliko Pretresno veće bude odlučilo da dokument može biti uveden u dokaze, ja ću predložiti da bude markiran za identifikaciju dok ne stigne zvanični prevod.

SVEDOK OKUN – ODGOVOR: Ja sam pogledao dokument.

ADVOKATICA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Hvala gospodine Okun. Ja ću vam postaviti dva, najviše tri pitanja vezano za ovaj dokument. Kao što vidite, oni delovi koji su podvučeni, markirani žutom bojom, to je ono šta mene u ovom momentu interesuje. Vi ste izjavili da ste upoznali generala Tusa i da ste sa njim u nekoliko navrata razgovarali. Kao što vidite iz ovog dokumenta, ovo je održano jedno javno predavanje koje je držao general Tus i preneli su ga mediji u februaru mesecu 1993. godine. To je u zaglavlju samog, gotovo na vrhu dokumenta, teško se ovaj, primećuje taj datum. Da li je vama u momentu dolaska na tlo bivše Jugoslavije, a to ste nam potvrdili pre ove pauze kako je bio razvoj događaja povodom kasarni, bilo jasno da hrvatske vlasti blokadu kasarni vrše u cilju pribavljanja oružja koje se u kasarnama nalazilo deponovano?

SVEDOK OKUN – ODGOVOR: To nam je bilo jasno kada su bile u pitanju neke kasarne. U drugima nikad nisu došli do oružja ili ne do svog oružja zato što, recimo kada smo bili u Osijeku, videli smo kasarnu JNA, snage JNA su u Osijeku, tako su nas obavestili gađali narod iz tenkova. Sam grad je bio izložen granatiranju, ne mnogo, ali došlo je do granatiranja. To je bio jedan slučaj. U drugim slučajevima ne sumnjam da su Hrvati dobili oružje ili uzeli oružje od JNA. Kao što sam ranije spomenuo, oni su počeli bez vojske i imali su jako malo oružja tako da je razumljivo da su hteli da dođu do oružja i to je variralo od kasarne do kasarne. Tokom naše duže posete kasarni "Maršal Tito" u Zagrebu, a ja sam o tome detaljno izvestio, u mom dnevniku o tome pišem četiri stranice, i tokom tog sastanka general Rašeta nas je obavestio da je jedan od hrvatskih uslova koji je njemu naveden u vezi deblokade kasarni to da JNA ostavi oružje, a on je to odbio, on

je odbio da prihvati takav uslov. Kratak odgovor na to je da, oni su pokušali da dođu do oružja iz kasarni. Mene to uopšte ne iznenađuje.

ADVOKATICA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Hvala na odgovoru. Ako okrenete sledeću stranicu koja nosi broj, zadnje četiri cifre 0968, izgleda da stranice nisu numerički složene odnosno prelom stranica nije dobar, jer je to očigledno bio prelom u štamapariji, drugačiji, ali u svakom slučaju ćete videti, treći, odnosno to je druga stranica na ekranu vašem, samo momenat da bih vam dala, 68... Samo... A vidim gospodine... Ne, onda je, ja bih molila poslužitelja da dokument vrati jednu stranicu gore jer one, kako ja imam, a najvažnije kako ima svedok, da to je ta stranica... Ja se vama izvinjavam gospodine Okun, ali ovde su tehnički sada, pitanja, i tako dalje. Sada šta vidite na ekranu, ja vas molim, to je paragraf koji počinje sa rečima: "Na takav način uspeli smo da zarobimo 230 tenkova". Možete li to da pronađete na tekstu?

SVEDOK OKUN – ODGOVOR: Da, pronašao sam to.

ADVOKATICA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Tu ćete onda, četvrti, peti i šesti red odozdo ili peti red odozgo naći "i dosta toga je upućeno u Vukovar i u druge krizne delove". Da li je vama kao posmatračima u tom momentu, misije u koju su vas poslale Ujedinjene nacije, bilo jasno da se naoružanje koje je na način, kako je rečeno blokadom kasarni JNA šalje u Vukovar i ostala druga krizna područja u Hrvatskoj?

SVEDOK OKUN – ODGOVOR: Mi se nismo bavili time odakle je, kakvo je poreklo svakog komada oružja, to niko nije očekivao ni da radimo, mi jesmo videli oružje, već sam rekao da smo videli srpske artiljerce oko Vukovara kad smo ušli u grad, videli smo ih na terenu u gradu, ja sam to već rekao i to se nalazi u mom dnevniku da smo videli uništene tenkove na ulicama Vukovara tako da naravno da nam je bilo poznato da je u toku rat, a rat ne može da se vodi bez oružja tako da je bilo takođe vrlo očigledno da je nadmoć što se tiče oružja bila na strani JNA zato što je to ustvari bila konstitutivna vojska te zemlje. To nas takođe nije ništa iznenadilo. Ono šta je bilo šokantno je bila nesrazmerna upotreba sile koja se primenjivala i mi smo izvestili o tome i Savet bezbednosti i generala Kadijevića i Miloševića u to vreme. Mi smo juče govorili o tome, mislim da nema potrebe da to ponavljamo. Ako hoćete, ja mogu. Naravno bilo nam je poznato da je bilo oružja i da je oko 90 posto oružja, pretpostavljam da se radi o 90 posto, bilo u rukama i pod kontrolom JNA.

ADVOKATICA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Do kog momenta?

SVEDOK OKUN – ODGOVOR: Situacija se naravno promenila kako je teklo vreme. Nekoliko se stvari desilo. JNA, to nam je svima poznato, JNA se smanjila i zbog nezvaničnih razloga ako se može tako reći zato što su pripadnici JNA iz republika koje su proglasile nezavisnost napusili JNA da bi se vratili u svoju zemlju. General Tus je primer za tako nešto, a on je bio visoki oficir u JNA. On se vratio u Hrvatsku. To je bila jedna stvar. Druga stvar koja je uticala na JNA je bila stopa dezertiranja regruta i činjenica da nije bio dobar odziv na mobilizaciju tako da JNA tokom vremena je vrlo brzo postala

srpska vojska, a ne jugosloVanceka vojska i to nam je takođe saopštio i premijer Jugoslavije gospodin Marković. To ćete naći u mom dnevniku. Tamo je zabeleženo da je premijer Ante Marković rekao gospodinu Vanceu i meni da je JNA postala srpska, srbijanizirana su ustvari njegove, ili posrbljena, to su njegove reči. Tako da je to još jedan od faktora koji je uticao na smanjenje veličine JNA, to se desilo uglavnom 1992. godine, ali onda izjavom o nezavisnosti četiri republike, Slovenije, Bosne i Hercegovine, Hrvatske i Makedonije, izgubili su jako puno ljudi iz tih republika. To je bila činjenična situacija tada.

ADVOKATICA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Hvala gospodine Okun. I poslednje pitanje vezano za ovaj dokument. Da li ste vi i gospodin Vance bili svesni, bilo neposrednim uvidom u situaciju ili putem izveštaja koje ste dobijali sa terena da je stanovništvo Slavonije imalo problema sa napuštanjem ratom zahvaćenih teritorija?

SVEDOK OKUN – ODGOVOR: Da, mi smo znali preko brojnih izvora da su obe narodnosti bile u pokretu. Ustvari više od dve narodnosti, bilo je takođe Mađara, Čeha zbog borbi u Istočnoj Slavoniji. Da li sam u pravu kad vi kažete Slavonija da mislite na Istočnu Slavoniju, a ne na Zapadnu Slavoniju, jer situacija je bila drugačija u Zapadnoj Slavoniji. Međutim u Istočnoj Slavoniji, u mnogim opštinama većinsko stanovništvo nije postojalo tako da je bilo dosta kretanja i kao što sam već obavestio Sud, obišli smo jedan izbeglički logor gde je bilo dirljivih scena, gde su žene plakale, međutim radilo se o Hrvatima. Takođe su nam rekli da izbeglice iz toga kraja takođe odlaze u Srbiju. O tome su nas takođe obavestili. Mi smo onda naravno došli do logičke pretpostavke, mislim da je to bilo tačno, da su ljudi koji su odlazili iz Istočne Slavonije i otišli u Srbiju, bili Srbi. Tako da je došlo do raseljavanja i ako onda pogledamo ustvari posledice svega toga, kada bi sveli sve to šta se desilo, onda je ustvari veliki broj Hrvata, veliki broj izbeglica... da su to bili Hrvati.

ADVOKATICA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Ja bih vam malo precizirala pitanje vezano za ovaj paragraf u ovom dokumentu iz koga se vidi, odnosno da li možete da se saglasite sa mojim tumačenjem navoda generala Tusa da je hrvatski interes bio da se narod drži, odnosno da se narod zadrži u gradovima Istočne Slavonije? Da li vi tako tumačite ovu rečenicu?

SVEDOK OKUN – ODGOVOR: Oprostite, na koju rečenicu mislite?

ADVOKATICA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Ukoliko sam propustila gospodine Okun da vam kažem, to je ista stranica, to je treći paragraf odozdo, poslednja rečenica koja počinje "Osnovna stvar za nas, kaže general Tus ... "

SVEDOK OKUN – ODGOVOR: Da, hvala vam, našao sam. "Jedna od najvećih grešaka", čitam to za sebe, "jugo vojske što nisu krenuli dalje i što nisu zauzeli sve oko gradova. Oni su hteli najpre da očiste čitavu zauzetu teritoriju i razore sve šta je bilo hrvatsko", rekao je general Tus, "to je bilo da se ljudi zadrže u gradovima Istočne Slavonije". Pa ja mislim da je to konzistentno, ja ne vidim, ne znam zašto bi neko hteo da

ogoli svoju teritoriju. Ako se to učini, znači *de facto* prepustiti kontrolu nad tom teritorijom onome ko tu teritoriju okupira. Naime, važno je da se ima na umu da iz bilo koga razloga je JNA u to vreme odlučila ne da vrši invaziju na gradove, dakle ne da pešadija krene na gradove šta sam ja mislio da su verovatno mogli da učine uz podršku oklopnih sredstava. Umesto toga, oni su granatirali naselja spolja. Obrazac je bio sličan i u Bosni i Hercegovini. Mi znamo puno toga o granatiranju Sarajeva. To je bilo nešto šta je prozrokovalo zabrinutost, ali i većina zapadnih vojnih posmatrača se pitala kakva je taktika JNA i mislim da je to još uvek predmet rasprave u vojnim krugovima. Ali, da vam odgovorim na pitanje u vezi sa komentarom generala Tusa o tome da se ne ogole hrvatski gradovi u Istočnoj Slavoniji odnosno da iz njih ne ode hrvatski narod. Ja mislim da to ne iznenađuje, mislim da je to sasvim normalno, da je to normalna reakcija. Ali znate, za vreme Staljingradske bitke stanovnici Staljingrada su živeli u gardu, živeli su u rupama od granata, ali su bili u gradu. I postoji i spomenik narodu Staljingrada koji je podignut upravo zbog toga. To može da se vidi ako posetite taj grad koji se danas zove Volgograd. Ja sam to video. Dakle, ja to ne vidim kao nekakvo iznenađenje.

ADVOKATICA TAPUŠKOVIĆ: Ja se s vama, sa žaljenjem moram izjaviti, ne mogu složiti sa poređenjem Staljingrada i Vukovara, jer u pitanju je namera hrvatskih vlasti da zadrži svoje stanovništvo u tim gradovima. Odnosno gradovima Istočne Slavonije. No, ja više nemam pitanja vezano za ovaj dokument. Ja bih časni Sude molila da se ovaj dokument uvede kao dokaz.

SUDIJA PARKER: Usvaja se.

TUŽILAC MOORE: Ja bih zamolio da se dokument označi za identifikaciju zato što sam već rekao da je to izveštaj iz novina, dakle novinski članak. Međutim, ako kao opšte načelo dokumenti poput ovoga, dakle naslovi iz novina, članci zapravo novina ili nešto šta je preneseno se budu usvajali kao dokazni predmeti onda, načelno govoreći ja se s tim mogu da složim, ali mora da postoji jedno načelo koje će da važi za sve dokumente.

SUDIJA PARKER: Gospodina Moore, ovaj dokument će da se označi za identifikaciju kao što ste i tražili i to do onog trenutka dok vi ne uspete da proverite njegov izvor. Budući da se radi o jednom od vaših dokumenata koje ste vi obelodanili, to ne bi trebalo da bude problem.

TUŽILAC MOORE: Da, tako je. Hvala vam, časni Sude.

sekretar: Časni Sude, ovo će biti dokument za identifikaciju broj 71.

ADVOKATICA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Hvala. Ja bih vam postavila još samo jedno pitanje gospodine Okun. Juče ste nam u više navrata pominjali postojanje paravojnih formacija na teritoriji Hrvatske i vaša zapažanja vezano za njih. Pominjali ste

jednom šljivovicu, pominjali ste nam Paragu. Ja bih vas sad molila, pošto je ovo zadnje pitanje da mi objasnite da li ste tada znali za "Kažnjeničku bojnu" kao formaciju sa posebnim namenama?

SVEDOK OKUN – ODGOVOR: Oprostite gospođo, na čijoj strani je bila ta "Kažnjenička bojna", na čijoj se strani borila?

ADVOKATICA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: To je bila hrvatska paravojna formacija.

SVEDOK OKUN – ODGOVOR: Ne, mislim da s tim nisam bio upoznat, moguće je, ali se ne sećam.

ADVOKATICA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Da li ste čuli za "turbo ustaše"?

SVEDOK OKUN – ODGOVOR: Mi smo često puta čuli da se spominju ustaše. Radilo se o standardnom srpskom nazivu za Hrvate i to za sve Hrvate u uniformama koji su redovno nazivali ustašama. Dakle, čuli smo puno puta za ustaše, da.

ADVOKATICA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Ja sam pitala za "turbo ustaše".

SVEDOK OKUN – ODGOVOR: Turbo... Ne sećam se ničega konkretnog u vezi s "turbo ustašama".

ADVOKATICA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: I poslednje pitanje, da li ste čuli za 204. vukovarsku brigadu?

SVEDOK OKUN – ODGOVOR: Ne, mislim da ne.

ADVOKATICA TAPUŠKOVIĆ: Hvala gospodine Okun, ja više nemam pitanja za vas. Časni Sude ja sam završila moje unakrsno ispitivanje ovog svedoka. Hvala.

SUDIJA PARKER: Hvala vama, gospođo Tapušковиć. Gospodine Lukiću, izvolite.

UNAKRSNO ISPITIVANJE: ADVOKAT LUKIĆ

ADVOKAT LUKIĆ – PITANJE: Dobar dan gospodine Okun. Ja sam Novak Lukić, advokat iz Beograda u ovom postupku branilac, jedan od branilaca, danas i jedini gospodina Šljivčanina i ja ću vam sada postavljati određena pitanja. Mogu odmah da vam kažem, a verovatno ćete vi pretpostaviti da će linija mojih pitanja biti u nekoliko drugačija od pitanja koja su postavljali moji prethodnici i da ću se mnogo više vezati za teme o kojima ste govorili tokom glavnog ispitivanja od strane tužioca. To vam je verovatno jasno i zbog čega. Ali ću se dotaći i nekih, za moju liniju ispitivanja posebno relevantnih stvari. Ja bih vam prvo postavio par pitanja vezano za vođenje vaših dnevnika. Sad ću pokušati da sumiram, pokušaću da sumiram da li sam ja dobro shvatio kako ste vi vodili dnevnike iz jučerašnjih i današnjih odgovora. Ja sam shvatio da ste vi

informacije u vaše dnevnikе unosili takoreći stalno, na dnevnoj bazi uglavnom odmah, tokom tog dana ili u kraćem vremenskom periodu iza onog događaja povodom koga želite da stavite natpis u svoje sveske. Ja sam shvatio da ste vi, kada ste bili na tim, reći ću jugo-turnejama, da ste to pisali svaki dan u hotelima, pa čak ste juče rekli i prilikom putovanja, u kolima, u prevoznom sredstvu tokom vaših putovanja. Da li sam dobro razumeo način kako ste vi... i tempo unošenja tih podataka?

SVEDOK OKUN – ODGOVOR: Ne, ne, niste dobro shvatili gospodine Lukiću, zapravo niste sasvim dobro shvatili. Ti dnevnikeri odnosno beleške koje sam ja pisao, ja ih nisam pisao krajem dana nego u trenutku kad se neki događaj odigravao, recimo ako sam na nekom sastanku recimo evo, sa generalom Rašetom u kasarni "Maršal Tito" i ako sam tamo bio, tamo sam sat i po, on iznosi neku prezentaciju, to čini pukovnik Đurovski i ja sam to beležio dok su oni govorili, ja sam to sažeto, kao što sam juče rekao, ja nisam sudski stenograf, dakle ja sam sažeto izneo glavne tačke, znam koje su, kakve su, znam šta mi slušamo, znam šta oni pokušavaju da kažu i ja bih zabeležio sve ono šta bi moglo da bude iznenađujuće, šta bi moglo da bude tako nešto i kada sam čuo nešto važno, to sam stavljao pod znake navoda. Naime, tako se događalo u to vreme, na tim sastancima smo mi sedeli za stolom gde su bili general Kadijević, Milošević, Gligorov, Izetbegović, svi oni, ali katkada smo bili aktivniji. Recimo u Vukovaru, kada smo ulazili i izlazili iz oklopnih vozila i tada bih verovatno čekao petnestak minuta unutar tog transportera i pisao, ali ni jednom prilikom nisam čekao, ma čak ni do kraja dana zato što je bilo isuviše tih sastanaka, čak se i vidi u tim dnevnicima. Dnevnikeri pokrivaju čitav period proveden u Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini i ukupno imaju gotovo 2.000 stranica. Uglavnom su napisani u vreme kada smo videli da se nešto događa ili se radi o sažecima. Katkad ćete videti u dnevniku recimo da sam bio na večeri s gospodinom Vanceom i gospodinom Milošević i Jovanovićem, to se događalo više puta. Kao gost ja nisam mogao za vreme večere dok se služio kavijar ili neko glavno jelo, nisam mogao da izvadim beležnicu, jer sam smatrao da bi to bilo nepristojno zato što mislim da to ne bi učinio niko ko je bio gost predsednika Srbije. Ali odmah kada bismo pošli prema hotelu, dakle odmah posle kraja sastanaka, ja bih uneo svoje beleške i onda su te beleške u dnevniku bile sažetak toga sastanka kako bi ostalo jasno zapisano da nije doslovce uneto reč po reč šta se govorilo već da se radi o sažetku. Budući da sam to radio više godina i budući da sam imao veliko iskustvo u tome, ja sam to radio tokom mojih misija u Jugoslaviji i to zbog činjenice što su misije bile tako intenzivne i što je postojala potreba da se setimo onoga šta smo videli i šta smo čuli kako bismo o tome mogli da izvestimo Savet bezbednosti, a to nam je bio i zadatak kao što sam rekao gospođi Tapušević. Mi smo redovno izveštavali usmeno i u pisanoj formi posle svake obavljene misije. Nadam se da je to sada jasno.

ADVOKAT LUKIĆ – PITANJE: Vi ste mene sad ovim odgovorom ustvari podsetili da ste o ovome šta sam vas sada pitao detaljno svedočili u *Predmetu Milošević* i mislim da je to korisno i za nas da sada u ovoj sudnici čujemo taj detalj. Ja sam se najviše normalno

fokusirao za ono šta je vezano za vukovarsko kretanje, ali to ste nam danas objasnili i to će nam svakako biti od koristi. Sada bih vas ...

SVEDOK OKUN – ODGOVOR: Mogu li ja samo nešto kratko da kažem? Videćete ako pročitate zapisnike sa suđenja Miloševiću koje ste upravo spomenuli da je gospodin Milošević koji je imao sve dnevnik u više navrata se na njih pozivao tokom unakrsnog ispitivanja šta je naravno njegovo pravo, on to može da radi, ali ja bih hteo da dodam sledeće. On nije ni u jednom trenutku, bilo rečju ili sugestijom osporavao tačnost i verodostojnost tih dnevnika.

ADVOKAT LUKIĆ – PITANJE: Sada ću morati opet u nastavku priče oko dnevnika da se osvrnem na nešto što proizilazi iz činjenice da timovi Odbrane su samo dobili delove vaših dnevnika i ja cenim da ni ja ni moje kolege nismo imali veliki problem s tim dok nije faktički počelo vaše svedočenje, a sad vidimo da nam je možda važno bilo da smo za ceo ovaj period bili u mogućnosti da dobijemo cele delove, jer vidimo da ste vaše dnevnik u potpunosti dali javnosti odnosno Tužilaštvu. Zato me interesuje sada ...

TUŽILAC MOORE: Izvinite, izvinite. U vezi s ovim ste se stalno žalili. Nije bio ni jedan zahtev Odbrane ni u jednom trenutku da se daju na raspolaganje neke druge stranice osim onih koje smo mi dali. Ja sam proverio kako bi se to pojasnilo, ako uvaženi kolega zna za neki dokument kojeg je neko poslao Tužilaštvu ja ću da povučem ono šta govorim, ali mi nismo dobili nikakav zahtev ni za šta.

SUDIJA PARKER: Hvala vam gospodine Moore. Gospodine Lukiću.

ADVOKAT LUKIĆ: Poštovani Sude, uopšte nisam... Ne znam zašto moj kolega ovako reaguje. Ja samo želim da sada sa svedokom razjasnim baš zbog činjenice što nismo možda iskoristili priliku koju nam je svakako Tužilaštvo moglo da da, a proizilazi samo iz jedne stvari, vrlo ću prosto reći, iz brojeva stranica u dnevniku i činjenice da postoji veliki razmak, da kažem razmaci u određenim brojevima stranica, a kratak vremenski period. Ja sam to želeo sada sa svedokom da nam on to ukratko objasni i nećemo imati problem uopšte nikakav oko ovoga. Mislim da će to i Pretresnom veću verovatno biti interesantno da sazna zašto postoji veliki broj razmaka stranica u određenim vrlo kratkim vremenskim periodima. Samo je to moje pitanje.

SUDIJA PARKER: To gospodine Lukići za sada ne predstavlja zabrinutost Pretresnom veću, ali ako imate nešto šta želite da kažete svedoku, on ima svoje dnevnik tu i vi to možete da istražite. Ako hoćete da znate šta se dogodilo ili šta piše na stranicama između strana koje vi imate.

ADVOKAT LUKIĆ – PITANJE: Hvala, samo to. Evo gospodine Okun, ispred vas su vaši dnevnik i shvatite da mi nismo u poziciji da imamo sve stranice, ali na vašoj stranici 39 o kojoj smo govorili, o kojoj ste nam juče pričali, to je ona stranica od 18. novembra

kada razgovarate sa UNHCR-om i predstavnicima Međunarodnog crvenog krsta ostao je karakterističan onaj detalj "ljudi pečurke". To je događanje 18 i to je kod vas na stranici 39, mi smo dobili tu stranicu 39. Onda nakon toga vi prelazite na stranicu, odnosno mi saznajemo šta se dešava na stranici 63, a to je sledeći dan. Da li možete da nas kratko ovde upoznate šta se dešava u tih 30 stranica odnosno 25 stranica između ako se sve dešava u samo 24 sata. Da li su to neke beleške o vašim zapažanjima konkretnih sastanaka ili se odnosi na nešto šta je po vama bilo vezano za ono šta je za nas važno kao "Vukovarska operacija".

SVEDOK OKUN – ODGOVOR: Ja ću to sa zadovoljstvom učiniti ako niko ne vidi nikakvih problema s tim u vezi. Prvo, hteo bih nešto da pojasnim gospodine Lukić. Vi ste u prošlom pitanju spomenuli da su ti dnevници objavljeni i da su na raspolaganju javnosti. To nije tako. Oni nikada, ni u jednom trenutku, nisu bili dostupni široj javnosti. Oni su ili u mom ličnom posedu ili pak u poslednje tri godine se radi o dokumentima koji su fizički pod kontrolom Sekretarijata (Registry). Dakle, ja ću vam sada objasniti redosled koji tražite. Dakle, on je u dnevniku. Dakle, 18. novembar 1991. godine, ponedeljak, u 8.50 gospodin Vance i ja smo razgovarali o radnom programu i logistici, imali smo sastanak od 10.00 do 10.15 sa UNHCR-om i Međunarodnim komitetom crvenog krsta, to je bilo u Beogradu. Od 11.10 ujutro do 13.55, dakle u Beogradu, toga dana 18 sastajemo se sa predsednikom Miloševićem i ministrom inostranih poslova Jovanovićem. Od 12.30 do 13.55 gospodin Vance i ja smo bili na ručku s Miloševićem i Jovanovićem, to je na strani 40 i kao što sam rekao i ranije, budući da nisam dakle hteo da radim beleške dok se služio kavijar, ja sam napisao beleške i ako hoćete, ja ću vam to sada pročitati. Ali, da nastavim šta se događalo dalje, dakle posle toga otišli smo odmah kod generala Kadijevića i od 14.00 do 15.30 smo bili s generalom Kadijevićem, admiralom Brovetom i pukovnikom Vukom Obradovićem. Još uvek smo dakle u Beogradu 18. Nastavljam. S tog sastanka smo otišli sredinom popodneva i vratili se u hotel da bi se gospodin Vance odmorio, a u 20.00, dakle, 18 od 20.00 do 21.15 smo imali sastanak sa predsednikom Vlade Jugoslavije Antom Markovićem i njegovim podsekretarom gospodinom Verešom iz Ministarstva inostranih poslova. Ja sam o tom sastanku već govorio odgovarajući na pitanja i to je bio sastanak kad je on rekao da je Bosna i Hercegovina potencijalna atomska bomba. To je dakle bilo 18. I to nas dovodi do strane 60, na strani 61 imamo događaje koji počinju u Beogradu našim odlaskom odnosno buđenjem u 5.00 i odlaskom u 6.30 uz pomoć JNA prema Vukovaru. Dakle, to vam daje jedan vremenski okvir, vremensku sliku onoga šta se događalo između 39 i 60 strane.

ADVOKAT LUKIĆ – PITANJE: Izvinjavam se zbog onoga što sam rekao da je bilo dato javnosti, to odmah da ispravim, ja sam tačno upoznat iz transkripata da su ti dnevници samo dati Tužilaštvu. I u tom smislu želim samo da vam odgovorim, a s druge strane iz ovoga ja mogu da shvatim sada faktički očigledno su neke stvari za vas, pre svega zbog svrhe posla kojim ste išli odnosno da pripremate ono šta se zove izveštaj za Savet bezbednosti, ono šta ste smatrali bitnim tome ste očigledno davali više papirnog prostora, ali sve ide hronološki stranicu po stranicu to mi je sada potpuno jasno. Samo bih

s jednim kratkim pitanjem, nisam video ni iz beleške sa ovog sastanka sa predstavnicima UNHCR-a i ICRC-a, a niti iz jučerašnjeg vašeg svedočenja čiji ja taj pojam "ljudi pečurke" koji je meni samo, ja iz dnevnika vidim: "Vukovar, ljudi pečurke", a ne vidim da li ste to vi od nekog čuli ili je to neka vaša slika iz tog razgovora, pa bih voleo da mi to pojasnite, to meni dosta slikovito zvuči.

SVEDOK OKUN – ODGOVOR: Da, to je vrlo lako da se pojasni. Ja sam to stavio pod znake navoda. Tim izrazom u se služili predstavnici Međunarodnog crvenog krsta kada je govorio o civilima koji su zapravo bili zarobljeni pod zemljom zbog granatiranja grada. Zato je on rekao "ljudi pečurke".

ADVOKAT LUKIĆ – PITANJE: Odmah ću se na to nadovezati sledećim pitanjem. U vašim kontaktima, očigledno redovnim koliko sam primetio sa ICRC i UNHCR-om, pa monitorima Evropske zajednice, interesuje me da li su vam, da li pamtite kakve su bile informacije koje ste od Međunarodnog crvenog krsta dobili u odnosu na postupke JNA, isključivo JNA vas pitam, JugosloVanceke narodne armije. Da li su imali kritičke informacije za vas, da li je u tome bilo šta bilo pozitivno?

SVEDOK OKUN – ODGOVOR: Međunarodni komitet crvenog krsta, a i UNHCR kao i drugi ljudi, ali konkretno vaše pitanje se odnosi na Međunarodni crveni krst, je zapravo bio vrlo širok i vrlo pravičan. Kao što znam u Međunarodni komitet crvenog krsta je organizacija čije je ključno načelo neutralnost i nepristrasnost i nezavisnost. Dakle, to su tri najverovatnije ključna načela na kojima počiva ta organizacija više od 100 godina. I oni i dalje rade na osnovu tih načela. Međunarodni komitet crvenog krsta odnosno njihovi ljudi, mi smo se susreli sa više njihovih ljudi i ja sam uvek ustanovio da se radilo o izuzetno pažljivim i vrlo uravnoteženim ljudima, u njihovim analizama i proceni činjenične situacije. Mislim da su bili prilično dobri i vrlo pravični mogao bih da kažem. Kada je trebalo nekog za nešto da okrive, to su činili, kada je postojao razlog da nekog pohvale, nisu se ustručavali da to učine. Gospodin Vance i ja nismo ni malo oklevali da to čujemo zato što smo mi tamo bili zapravo kao nepristrasni utvrđivači činjenica i naš zadatak, na čemu je gospodin Vance insistirao i šta sam ja stalno radio, bio je da u svakom trenutku budemo poštenu posrednici između strana. Ja mislim da Pretresno veće to može i da vidi iz načina na koji je primljen gospodin Vance i da se to vidi iz načina na koji su obe strane od nas tražile da pomognemo. Kada nam je general Kadrijević rekao da je blokada kasarne glavni problem, mi smo to prihvatili kao svoj glavni zadatak, svakako smo ga stavili vrlo visoko na spisak naših zadataka da se postigne deblokada kasarni odnosno da se postigne to da hrvatske vlasti deblokiraju kasarne i kao što sam rekao juče, ja sam konkretno bio zadužen da ostanam u Jugoslaviji pošto se gospodin Vance vratio i da radim na problemu deblokade kasarni. Dakle, mi smo stvar shvatili jako ozbiljno. Mislim da je Međunarodni crveni krst takođe vrlo ozbiljno shvatio svuju humanitarnu ulogu i nikada nisam imao nikakve pokazatelje koji bi govorili nešto suprotno, naime da je Međunarodni komitet crvenog krsta bio pristrasan na osnovu onoga šta sam ja posmatrao. Naravno, ja nisam bio svugde u svakom trenutku, niko to ne može ni da bude, ali ja mislim da su se oni držali svojih načela nepristrasnosti i neutralnosti.

ADVOKAT LUKIĆ – PITANJE: Da li se sećata da ste se 19. jedanaestog u Vukovaru videli lično ili ste videli u neposrednoj blizini predstavnike Međunarodnog crvenog krsta? Ja iz ove beleške na sastanku kod gospodina Tuđmana, strana 63, vidim da gospodin Vance pominje Međunarodni crveni krst, "aktivan", kako kaže. Da li vam prolazi kroz sećanje ne samo ta informacija nego da li ste imali priliku da razgovarate sa nekim od predstavnika Međunarodnog crvenog krsta, a odmah ću vam nadovezati sledeće pitanje. Da li se sećate da je bilo tom prilikom razgovora da je prethodnog dana predat veliki broj hrvatskih vojnika koji su sprovedeni u zatvor u Mitrovici i da je u tome aktivnu ulogu imao Međunarodni crveni krst i da je ta da kažemo operacija izvršena na zadovoljstvo svih učesnika. Da li vam možda to prolazi kroz memoriju?

SVEDOK OKUN – ODGOVOR: Ne, ne prolazi, ne sećam se da sam se sreo ili da sam video i jednog predstavnika Međunarodnog komiteta crvenog krsta 19. novembra. Moguće je, jer mi smo išli u otvorenoj koloni vozila. Iza nas je bilo mnogo automobila i kao što sam rekao u Vukovar nas je odvezla JNA. Zaustavili smo se u Šidu i tako dalje. Kretalo smo se, bilo je jako puno novinara, već sam govorio o tome i to se vidi i na video snimku, svima je to poznato, ali ne isključujm mogućnost da je bilo drugih ljudi tamo, ali ja o tome lično ne znam. Što se tiče vašeg drugog pitanja o zarobljavanju Hrvata i to da su odvedeni u zatvor, mislim da to uopšte nije pokrenuto. Naš glavni interes je bio da obiđemo, da vidimo taj kraj, da obiđemo bolnicu i kasarnu. Jesmo obišli kasarnu, ali nikad nismo obišli bolnicu.

ADVOKAT LUKIĆ – PITANJE: Ovo sam vas pitao zato što decidirano u vašem dnevniku na strani 63 piše: "Cyrus Vance danas posetio Vukovar, tragično, ozbiljan humanitarni problem, Međunarodni crveni krst aktivan". Ja sam shvatio da ste vi imali neposredno saznanje, znači da ste neposredno videli, ili je to samo neka posredna informacija koju je gospodin Vance preneo hrvatskom rukovodstvu?

SVEDOK OKUN – ODGOVOR: Dan pre toga smo se mi sastali sa predstavnikom Međunarodnog komiteta crvenog krsta, kao što ste vi izneli i mi smo razgovarali o tome tako da smo mi znali koje su bile njihove aktivnosti, ali to ne znači da smo mi lično bili s njima u kontaktu 19.

ADVOKAT LUKIĆ – PITANJE: Kada sam pomenuo predsednika Tuđmana, ja ću sada se nadovezati na jedno pitanje kolegice Tapušковиć, s kraja njenog unakrsnog ispitivanja, vrlo direktnije ću vas pitati odnosno verujem da je ona pitala diraktno ali, ovaj, kada ste pominjali oko civila u gradovima i vezano za onaj dokument. Da li vam je u razgovorima sa gospodinom Tuđmanom i hrvatskim rukovodstvom bilo kad rečena informacija ili pozicija hrvatskog rukovodstva da napuštanje hrvatskih građana, civila iz njihovih gradova, za njih to predstavlja etničko čišćenje? Da li vam je taj politički pristup tom problemu poznat?

SVEDOK OKUN – ODGOVOR: Naravno, znali smo za raseljavanje stanovništva, o tome smo jako često pričali i bilo je puno pitanja o tome i ja sam na njih odgovorio. Da se

podsetimo samo na jedan aspekt. U našem prvom izveštaju Savetu bezbednosti krajem oktobra 1991. godine, posle prve misije, već smo imali poseban aneks. Možete da ga pročitate, to je javni dokument. Poseban aneks o humanitarnoj situaciji, radi se o problemima vezanim za izbeglice tako da smo mi znali za to. Gospodin Vance i ja smo humanitarnu situaciju na obe strane uzimali u obzir. Da li je Tuđman to spominjao? Naravno da jeste. On je naravno o tome govorio sa svoje tačke gledišta i govorio je o kršenjima sa srpske strane i na strani JNA kao što je i gospodin Milošević nas obavestavao sa svoje tačke gledišta o zločinima koje su vršili Hrvati. Ja mislim da sam već spomenuo i to se beleži u mom dnevniku da nam je rekao da je jedan hrvatski vojnik nosio ogrlicu od prstiju srpske dece, prstiju koji su bili odsečeni. Nikada nismo videli takvu osobu, tu osobu i naravno nikad nam niko nije omogućio da vidimo takvu osobu. Bilo je raznih vrsta optužbi, neke su bile preterane, neke su, siguran sam, bile tačne i obe strane su iznosile takve navode kao objektivni posmatrači, kao neko ko je časno hteo da posreduje. Naš zadatak je bio da donosimo odluke i sudimo o tim izjavama na osnovu realne situacije koju smo mi videli, čuli i sami proverili. Tako da mislim da se radi o normalnoj proceduri. Na primer bilo nam je poznato da iako nismo otišli u Zapadnu Slavoniju, znali smo da je mnogo srpskih civila bilo proterano iz Zapadne Slavonije, recimo iz Pakraca, vi to bolje znate od mene. Takođe se radi o Daruvaru. Bilo je mesta u Bosni i Hercegovini, južno od Save. To je nama bilo vrlo jasno i takve su se stvari non stop dešavale, da se veliki broj ljudi premeštao, kretao, dobrovoljni ili ne. Međutim to se obično dešava u ratu. Konkretno nije spomenut izraz etničko čišćenje tokom sukoba u Hrvatskoj. Taj izraz se češće koristio za vreme borbi u Bosni.

SUDIJA PARKER: Gospodine Lukiću, mi sada radimo više od sat vremena, moramo da imamo još jednu pauzu i nastavićemo u 6.30.

(pauza)

SUDIJA PARKER: Izvolite, gospodine Lukiću.

ADVOKAT LUKIĆ – PITANJE: Mislim da ćete mi na sledeća dva pitanja moći da odgovorite vrlo kratko. Ali vas neću prekidati ako želite da date pojašnjenje. Da li ste bilo kada, u toku vaših misija od strane bilo kog učesnika sa kojim ste bili u prilici, znači srpsko rukovodstvo, JNA hrvatsko rukovodstvo, Hrvatske oružane snage, da li ste čuli ili od bilo koga informaciju dobili da je i hrvatska strana granatirala područje grada Vukovara?

SVEDOK OKUN – ODGOVOR: Čuli smo za hrvatsko granatiranje na dugim mestima i u Bosni je bilo takođe govora o tome da je bilo granatiranja, ali o tome se sad ovde ne govori. Ne sećam se da je neko nama rekao da je bilo hrvatskog granatiranja u Vukovaru. Moguće je, ali se stvarno ne sećam, morao bih da pogledam dnevnik.

ADVOKAT LUKIĆ – PITANJE: Da li se sećate pošto smo dosta već obradili često, podosta ovu temu oko blokade kasarne i o tome vidim da ste prilično informisani. Da li vam nešto znači Varaždinska kasarna i Varaždinski korpus, da li imate neka saznanja o tome, pa da nam kažete oko blokade te kasarne.

SVEDOK OKUN – ODGOVOR: Ne znam ništa o tome.

ADVOKAT LUKIĆ – PITANJE: Onda neću u vezi toga ni postavljati pitanja. Ja ću sada da pređem na ovu drugu temu, ali samo jedno pitanje, nadovezaću se na koleginicu Tapušковиć. Koliko sam ja shvatio vi Tužilaštvu nikada niste davali nikakvu pismenu izjavu u vezi vaših poseta Vukovaru već samo ono šta je nama predloženo vezano za gospodina Slobodana Miloševića. Da pojasnim, mi smo dobili samo vaša svedočenja i transkripte iz *Predmeta Milošević* i *Predmeta Krajišnik*. Da li je Tužilaštvo od vas tražilo da pišete pismenu izjavu u vezi vaših sećanja i činjenice koji su vam poznate za posetu Vukovara. Pismanu izjavu Tužilaštva, samo je to pitanje. Vrlo kratko.

SVEDOK OKUN – ODGOVOR: Ne, koliko se sećam, ne. Da li sam u pravu kada kažem da OTP (Office of the Prosecutor), Kancelarija Tužilaštva? Da, onda u redu.

ADVOKAT LUKIĆ – PITANJE: Sada bih prešao na konkretne događaje, ja bih rekao tajming vaše posete Vukovaru. Ja ne želim da stavljam pred vas kartu Vukovara, mislim da će nam ovde dolaziti svedoci koji će nam lako pokazivati neke lokacije, ali koliko sam ja shvatio iz vašeg jučerašnjeg svedočenja tužiocu, pa i iz video zapisa koji smo videli i delova beleški, da li sam u pravu ako tvrdim da ste vi bili upoznati sa činjenicom da je postojala Operativna grupa Sever i Operativna grupa Jug na vukovarskom ratištu?

SVEDOK OKUN – ODGOVOR: O tome smo saznali u nekom trenutku tokom naše posete tog dana. Ali nije nam to saopšteno pre. Kao što sam zapisao u dnevniku na dnu strane 61, ako mogu da vam skenem pažnju na predzadnji red, tu sam zabeležio da je došlo do polučasovnog razgovora, informativnog razgovora od strane pukovnika JNA komandanta južnog fronta tako da nam je očigledno rečeno, jer nam se predstavio i u jednom trenutku prepirke između gospodina Vancea i majora Šljivančanina, a za to sam znao, a za to sam takođe i čuo kada se desilo, pokrenuto je pitanje severne komande i južne komande, tako da je to bilo negde u vreme te posete, tokom te prepirke da smo saznali za tu razliku. Izvinjavam se ako je moj odgovor ili su moji odgovori duži nego što treba da budu. Ja shvatam potrebu da se pokrije što više, što brže, ali obično nije moguće davati kratke odgovore tako da ja pokušavam da budem od pomoći i da u potpunosti odgovorim, jer sam dao svečeni izjavu da ću govoriti ne samo istinu nego i celu istinu.

ADVOKAT LUKIĆ – PITANJE: Da li se sećate možda da vam je tokom te posete u Negoslavicima predloženo gde su bile granice tih operativnih grupa? Ako se sećate, samo da li se sećate, da ili ne?

SVEDOK OKUN – ODGOVOR: Ne sećam se toga i sumnjam da smo to videli, ali moguće da smo tokom tog brifinga, da nam je i to pokazano. Moguće je.

ADVOKAT LUKIĆ – PITANJE: Gde ste se prvo uputili iz Negoslavaca? Znači sada krećemo u obilazak Vukovara, da li možete da se setite koji je prvi objekat koji ste posetili i da li iz vaših beležaka ili iz vašeg sećanja možete da opredelite vreme kada ste u tom prvom mestu gde ste otišli iz Negoslavaca kad ste ušli u Vukovar?

SVEDOK OKUN – ODGOVOR: U Vukovar smo stigli u 11.00, bio je sunčan dan i oblačan. Vreme je bilo i sunčano i oblačno, nije bilo kiše, provezli smo se kroz grad, ušli smo u grad sa juga. Negoslavci su kao što znate na jugu, možda smo se usput nakratko zaustavljali da bi pogledali ovaj ili onaj uništeni objekat. Prva zgrada koju smo videli i gde smo odvedeni, to je prva velika važna stvar koju smo videli je bila kasarna JNA. Onda smo išli u prihvatni centar, a onda ...

ADVOKAT LUKIĆ – PITANJE: Ja vidim iz beleški, iz vašeg dnevnika, strana 62, da je vaša poseta Vukovaru trajala između 11.00 i 13.00. To na dva mesta navodite na toj stranici. Znači mogu da zaključim da ste pošli iz Vukovara oklopnim transporterom u 13.00 i da ste u Beograd došli oko 14.30. Rekao sam 13.00, da je poseta trajala između 11.00 i 13.00.

SVEDOK OKUN – ODGOVOR: Tako je, da, tako stoji u mom dnevniku.

ADVOKAT LUKIĆ – PITANJE: Juče ste rekli takođe da ste za ime mog klijenta saznali kasnije. Može li sada vaše sećanje da nam kaže kad ste čuli prvi put ime, naziv, ime i prezime mog klijenta ili samo prezime, gospodina Veselina Šljivančanina?

SVEDOK OKUN – ODGOVOR: Ja sam saznao njegovo ime kad sam pozvan ovde da svedočim, a prezime sam čuo kao što sam rekao, neko vreme posle incidenta, u to vreme nisam znao kako se preziva. Recimo u roku od mesec dana ili tako, vrlo brzo posle toga.

ADVOKAT LUKIĆ – PITANJE: Da li se sećate sada kada je gospodin Vance prvi put izrazio želju da obiđe bolnicu? Da li je to bilo još pre polaska iz Beograda, da li je to bilo po dolasku u Negoslavce ili u samom Vukovaru? Kada ste vi čuli, mi smo čuli da vi imate želju da vidite i bolnicu, ali kada ste to prvi put to zvanično saopštili nekom sa jugosloVanceke strane?

SVEDOK OKUN – ODGOVOR: Verovatno u Beogradu.

ADVOKAT LUKIĆ – PITANJE: Pretpostavljam nekim vojnim autoritetima s kojima ste bili u kontaktu oko organizacije i te posete?

SVEDOK OKUN – ODGOVOR: Da, već smo utvrdili da je poseta bolnici da bi se stekao uvid u humanitarnu situaciju, bio glavni razlog posete tako da je normalno da je gospodin Vance kao rutinska stvar, organizaciona stvar, kao stvar kurtoazije je nameravao da kaže našim domaćinima iz JNA koja je svrha naše posete.

ADVOKAT LUKIĆ – PITANJE: Juče smo gledali onaj video zapis, danas je ušao kao dokaz, da li se sećate da li je to bio, u odnosu na mog klijenta prvi dijalog oko želje da se

obiđe bolnica i možete li da locirate gde je taj razgovor vođen u odnosu na... Znači imamo faktički tri lokacije. Imamo kasarnu, imamo odlazak u izbeglički centar, mi znamo da se to ustvari zove "Velepromet" i učesnici u ovoj sudnici i nakon toga odlazak u bolnicu. Ovaj dijalog koji smo gledali na videu, da li možete da locirate prostorno i vremenski?

SVEDOK OKUN – ODGOVOR: Bilo je nekoliko takvih dijaloga, više od jednog. Mi smo bili u oklopnim transporterima, onda bi se vozili, izašli bi, gospodin Vance bi izrazio interes da ode u bolnicu, onda bi mu rekli u redu, moramo onda da se vratimo, ušli bi, izašli bi, tako da je to bio razgovor koji je bio u toku, trajao je. Gospodin Vance, nije ga samo on održavao, major ga nije održavao, to je bio dijalog koji je postojao sve neprijatniji vremenom. Kulminacija ili recimo najniža tačka u toj razmeni se dogodila negde oko 12.40 ili 12.45, jer je bilo veoma jasno da ćemo biti silom sprečeni da dođemo do bolnice i u tom trenutku smo naravno morali da se vratimo u oklopni transporter i da se vratimo u Beograd, tako da je to verovatno bilo negde između 12.30 i 13.00, u 13.00 kako vi kažete.

ADVOKAT LUKIĆ – PITANJE: Vi ste analizirali taj video zapis kad je prikazan na stranici 24 radnog transkripta, red 23, pa ste rekli: "Mogli da vidite izraz ljutnje na licu Cyrus Vancea zato što je on to već nekoliko puta rekao"... da se setite, ali interesuje me taj dijalog koji smo gledali na video zapisu, da li je pre toga već, da li se sećate, mom klijentu pominjan zahtev da se obiđe bolnica od strane Vancea, da li se sada možete toga setiti? Samo govorim o tom video zapisu.

SVEDOK OKUN – ODGOVOR: Da, sećam se. Kao što sam ponovio nekoliko puta, bilo ja poznato da je svrha, glavna svrha naše posete da se obiđe bolnica, to je bilo poznato od trenutka kada smo ušli u Vukovar, da budem još tačniji. Od trenutka kada smo krenuli iz Beograda znalo se da je to glavni razlog posete pored toga da se upoznamo sa opštom situacijom.

ADVOKAT LUKIĆ – PITANJE: Ja mogu da zaključim iz vaših tvrdnji da ste vi jasno stavili do znanja, hajde da kažemo organizatorima ili onima koji su vas pratili iz Beograda da želite da obiđete vukovarsku bolnicu. To jasno bilo stavljeno do znanja vašim domaćinima?

SVEDOK OKUN – ODGOVOR: Tako je.

ADVOKAT LUKIĆ – PITANJE: Koliko dugo je trajalo vaše zadržavanje u kasarni? Možete li sada da se opredelite?

SVEDOK OKUN – ODGOVOR: Nismo bili tamo dugo, to nije velika kasarna. Mi smo prošli kroz kasarnu, pretpostavljam da tamo nismo bili duže od 10 ili 15 minuta, ali to je bilo dovoljno dugo da prošetamo kroz kasarnu. Pošto je bila neoštećena nije bilo šta da se gleda. Obično se više vremena provodi u takvoj zgradi u takvoj situaciji ako je postojala neka šteta koja je trebalo da se pregleda i da se vidi mesto gde je nastala šteta, kolika je

šteta, ali ako se radi o netaknutom mestu, ako nema štete onda se jednostavno prođe kroz to i nastavi dalje.

ADVOKAT LUKIĆ – PITANJE: To smo isto videli na video zapisu. Koliko je tu trajalo zadržavanje vaše delegacije? I da li se možda sećate da je na toj lokaciji opet bilo govora o želji da se obiđe bolnica?

SVEDOK OKUN – ODGOVOR: Dosta smo vremena proveli u izbegličkom centru. Razgovarali smo s njima, razgovarali smo i sa nekim vojnicima i kao što sam rekao, gospodinu Vanceu su prilazili ljudi, žene koje su plakale, deca u odrpanoj odeći, bio je to vrlo tragičan prizor. Ja sam to zapisao. Što se tiče bolnice, nisam smatrao da to treba da se spominje svakih pet minuta, ali u svakom slučaju se znalo da je to na dnevnom redu.

ADVOKAT LUKIĆ – PITANJE: Recite mi da li se sećate da li se osim mom klijentu gospodin Vance ili neko iz vaše delegacije obraćao još nekom od starešina koji su nesporno bili prisutni, sa tim zahtevom?

SVEDOK OKUN – ODGOVOR: Koliko se sećam, prilično sam siguran, možda ne 100 posto, ali 90 posto bih rekao da je gospodin Vance govorio o bolnici isključivo vašem klijentu. Uglavnom je o tome razgovarao sa majorom Šljivančaninom. Kao što sam rekao, oni su stalno bili u tom razgovoru zato što je major Šljivančanin, to je nama bilo jasno, bio oficir u pratnji, u našoj pratnji.

ADVOKAT LUKIĆ – PITANJE: Vi ste takode opisali vaš odlazak kako kažete, u malu bolnicu u Negoslavcima. Možete li nam reći sada kakvu ste situaciju videli u toj bolnici i koliko ste se tu zadržali? Interesuje me stanje oko pacijenata, da li ste informisani o kakvim se sve tu pacijentima radilo u toj bolnici?

SVEDOK OKUN – ODGOVOR: Nismo dugo ostali tamo.

ADVOKAT LUKIĆ – PITANJE: Da li se sećate da je bilo govora da se tu nalaze bolesni pripadnici i srpskih i hrvatskog naroda kao i pripadnici JNA i ZNG-a ranjenici, da li je bilo o tome od strane domaćina vama data neka informacija?

SVEDOK OKUN – ODGOVOR: Prilično sam siguran da je nama rečeno da su pacijenti u toj maloj bolnici bili mešoviti.

ADVOKAT LUKIĆ – PITANJE: Moje sledeće pitanje će biti ustvari informacija koju sam dobio od mog klijenta, a odnosi se na jedan dijalog sa gospodinom Vanceom, ali ću vas pitati da li se sećate da li ste uopšte to mogli da čujete. Naime, gospodin Šljivančanin tvrdi da u jednom trenutku njega je gospodin Vance pitao da li JNA ima nameru da ide dalje ka Osijeku i kada je Šljivančanin rekao da JNA nema nigde da ide već da ona vrši svoju ustavnu funkciju, da je gospodin Vance njemu tada rekao da je u Osijeku preko 80 posto hrvatskog stanovništva koje JNA smatra agresorskom vojskom. Da li vam se uopšte sećanje vraća na deo takvog dijaloga tokom te posete? Da li je bilo reči o Osijeku?

SVEDOK OKUN – ODGOVOR: Ne, ne sećam se tog konkretnog razgovora. Kao što sam rekao, gospodin Vance i major Šljivančanin su imali jedan dijalog koji je povremeno prekidano, ali je nastavljan, o raznim pitanjima. Pošto smo mi mislili da ćemo da budemo odvedeni u bolnicu koju smo hteli da vidimo, tražili smo da je vidimo tako da ti razgovori između gospodina Vancea i majora Šljivančanina su postajali sve neprijatniji po tonu. To je bilo svima jasno i to može da se vidi i na snimku. Kao što sam već rekao, gospodina Vancea poznajem već puno godina i nikada ga nisam video da je toliko uzrujan i ljut kao što je bio tog jutra zbog načina na koji se prema njemu ponašao major Šljivančanin. Mogu da još dodam gospođine Lukiću, pošto ste spomenuli Osijek, da bi bilo logično da gospodin Vance spomene Osijek u Vukovaru, zato što je Osijek veći i radi se o važnom gradu koji je u blizini. Takođe smo već čuli izveštaje o napadima na Osijek i obišli smo Osijek, ustvari 10 dana kasnije imali smo sličnu posetu Osijeku kao i onu koju smo napravili Vukovaru. Donekle smo tome pristupili drugačije zato što je linija fronta bila izvan grada i onda nas je u tom slučaju prihvatila hrvatska strana, a na putu je došlo do različitih incidenata. Ne želim da ih ovde spominjem, ali u svakom slučaju bilo je logično da gospodin Vance spomene Osijek pošto smo mi znali za Osijek. To nije neprijatno pitanje, bilo je jednostavno pitanje kao nekakav zahtev da se dobiju informacije.

ADVOKAT LUKIĆ – PITANJE: Samo jedna mala intervencija na transkript. Strana 67, red 25, moje pitanje je bilo da u Osijeku 80 posto stanovništva čini hrvatska populacija, to nije ušlo u transkript. Još jedno pitanje ću vam postaviti. Da li se sećate da ste tokom te posete vođeni na jedno uzvišenje, u Vukovaru to mesto nosi naziv Milovo Brdo sa koga se može jasno videti panorama grada i krov bolnice čak, kako mi kaže moj klijent i da je čak gospodin Vance dobio i dvogled, pa je posmatrao panoramu grada. Da li se sećate tog odlaska na jedno uzvišenje?

SVEDOK OKUN – ODGOVOR: Ne sećam se toga.

ADVOKAT LUKIĆ: Poštovani Sude, ja mislim da bih sada morao da ukradem tri minuta suđenja, ako bih mogao da prekinem sad, jer bih hteo da pređemo na novu temu.

SUDIJA PARKER: U redu, prekidamo raspravu i nastavićemo sutra u 10.00.

